

MOJE MIASTO – MOJA MAŁA
OJCZYŻNA

SOSNOWIEC-
KAZIMIERZ GÓRNICZY

Praca zbiorowa rodziców i dzieci

z

grupy 5-6 latki „Biedronki”

Rok szkolny 2021/2022

Przedszkole Miejskie nr 7

Ul. Wągora 38a

41-215 Sosnowiec

Dziękujemy wszystkim rodzicom
za zaangażowanie
w tworzeniu książki o naszej miejscowości
Sosnowcu-Kazimierzu Górniczym

Zródło materiałów:

internet, Facebook, zbiory prywatne

koordynator mgr Maria Szewczyk

Historia Kazimierza Górniczego

Kazimierz Górniczy - garść ciekawostek historycznych¹

Czy wiecie, że wschodnia dzielnica Sosnowca, granicząca z Zagórzem, Ostrowami Górniczymi, Porąbką i Strzemieszycami Wielkimi, była kiedyś osobnym miastem? Miało to miejsce w latach od 1967 do 1975. Taka ciekawostka.

Co było wcześniej? Niewielka osada górnicza, która powstała w okolicach kopalni Kazimierz. Nazwa dzisiejszej dzielnicy, jak i ówczesnej osady pochodzi właśnie od miana tej kopalni.

Czarne Morze - znana już w XV wieku niewielka osada, na którą mówiono również: Pustkowie. Otoczona była przez torfiste moczary, od których pochodzi jej nazwa. Szmejka – początkowo Śmiejka. Według legendy nazwa pochodzi od charakterystycznych, płasich trelów przypominających ludzki śmiech.

Rok 1880 - w osadzie znajduje się 6 domów i mieszka 50 osób, uprawiających około 25 ha ziemi.

W latach 80. XIX wieku następuje przyspieszenie rozwoju osady spowodowane wybudowaniem torowiska przecinającego Kazimierz, a łączącego Strzemieszyce i Sosnowiec.

Jeszcze dynamiczniejszy rozwój nastąpił w okresie międzywojennym, kiedy to powstały dwa sklepy, wybudowano drogę do Juliusza i utworzono urząd pocztowy pod nazwą Kazimierz.

Z czasem do małej osady zaczęli przybywać ludzie, poszukując pracy w kopalni. Warszawskie Towarzystwo Kopalni Węgla i Zakładów Hutniczych stało się głównym inwestorem w budownictwie mieszkań.

Górnicy z kopalni Kazimierz zorganizowali pierwszy w historii Zagłębia strzałk robotniczy. Nie była to jednak jedyna próba walki o własne prawa. W lutym 1936 roku odbył się strzałk okupacyjny, który po jedenastu dniach zakończył się sukcesem górników.

1933 r. - Kazimierz odłącza się od Porąbki. Liczba mieszkańców w tamtym czasie wynosiła około 2000 osób. W tym samym roku została ukończona budowa szkoły podstawowej.

Do lat 70. XX wieku funkcjonowała świetlica kopalni Kazimierz-Juliusz, będąca wcześniej Domem Parafialnym. Pierwsza, kazimierzowska placówka kulturalna zakończyła swoją działalność wraz z wyburzeniem budynku, w której się znajdowała.

II Wojna Światowa:

1 września 1939 roku następuje zahamowanie rozwoju osady i przyjęcie na czas II Wojny Światowej nazwy: Kasimir bei Sosnowitz.

1 września 1941 szkoła zostaje przekształcona w koszarę niemieckiego wojska.

Powstałe małe getto dla ludności żydowskiej, znajdujące się na Czarnym Morzu (okolice ulic Nowej i A. Fredry)

Mieszkańcy Kazimierza brali czynny udział w ruchu oporu. Członkowie Związku Orła Białego, Armii Krajowej, Polskiej Partii Robotniczej oraz Armii Ludowej organizowali akcje sabotażowe i wspomagali oddziały partyzanckie za co w roku 1971 masło Kazimierz Górniczy zostaje odznaczone Krzyżem Partyzanckim.

Kazimierz Górniczy

ul. Główna

Herb

Państwo

— PRL

Województwo

katowickie

Powiat

będziński

Prawa miejskie

1967–1975

Kazimierz Górniczy - jedna z czterech dzielnic, regionu "Wschód" Sosnowca. W latach 1967 - 1975 samodzielne miasto w powiecie będzińskim, które w 1973 r., powiększone zostało terenem sąsiedniej Porąbki. Po reformie administracyjnej w 1975 r., Kazimierz Gór. zostaje wcielony do miasta Sosnowca, tracąc jednocześnie prawa miejskie.

Jako dzielnica Sosnowca, od północnego zachodu graniczy z dz. Zagórze, od południowego wschodu z Ostrowami Górniczymi, a od południa i zachodu z Porąbką. Od północy stanowi granicę pomiędzy Sosnowcem, a Dąbrową Górniczą, natomiast od wschodu przylega do dz. Dąbrowy Górniczej - Strzemieszyc Wielkich.

Istnienie osady Kozmiez (prawdopodobnie XVI-wieczny zapis nazwy Koźmierz) zostało odnotowane w dokumentach pochodzących z 1537 r.

Pobudowano tam także zespoły komórek ze stolarką nawiązującą do wzorów ludowych. Inny wygląd zyskał kompleks dwukondygnacyjnych, czterorodzinnych domów, które wzniesiono w latach 30. z inicjatywy władz powiatowych przy dzisiejszej ulicy B. Jasieńskiego 6-28 (budownictwo komunalne). Własne domy stawiali także, na niewielkich działkach odkupionych od chłopów, zamożniejsi pracownicy kopalń (m.in. przy dzisiejszych ulicach Głównej, Kościuszkowców, na Szmejce i Czarnym Morzu).

Nazwa Kazimierz w odniesieniu do osady zaczęła funkcjonować zanim stała się ona formalnie osobną miejscowością. Decyzję o jej odłączeniu od Porąbki podjęło starostwo będzińskie w 1933 roku. Jako osobna gromada Kazimierz pozostał w składzie gminy ołkusko-siewierskiej powiatu będzińskiego, województwa kieleckiego. Jego obszar w latach 30. wynosił 2,9 km, a mieszkało tutaj około 2000 osób. Ścisłe związki z Porąbką Kazimierz utrzymywał nadal. Wspólny był sołtys urzędujący w Porąbce, Dom Gromadzki, parafia św. Barbary, przejściowo także szkoła w Pekinie i in.

W 1933 roku ukończono w Kazimierzu budowę szkoły podstawowej podjętą z inicjatywy władz gminnych. Mieściło się w niej osiem sal lekcyjnych, gabinet kierownika i pokój nauczycielski. Do szkoły należał również niewielki budynek w ogródku, z kuchnią i stołówką. W roku szkolnym 1933/34 naukę pobierało tutaj około 700 uczniów. Funkcję kierownika szkoły sprawował Adam Piwowarski. W Kazimierzu była

gmina Kazimierz została rozwiązana. Wyodrębniono nowe, samodzielne jednostki administracyjne - gromady przekształcone następnie w 2 osiedla. Nowo utworzone osiedle Kazimierz obejmowało obszar 3, 2 km², na którym mieszkało blisko 2 800 osób. Od stycznia 1956 roku stanowisko przewodniczącego Prezydium Rady Narodowej Osiedla piastował Czesław Lorenc, a sekretarza Władysław S~tniczy.

W 1962 roku zwiększył się obszar osiedla i wzrosła liczba jego mieszkańców do 3500 osób. Prawdopodobnie w tym okresie przyłączono do Kazimierza część Grabocina - wsi należącej do Strzemieszyc Wielkich, która rozwój zawdzięczała działalności Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych. W Grabocinie wybudowało ono kopalnie "Teodor" i "Jakub" oraz kamienice dla swoich pracowników (przy dzisiejszej ulicy Sztygarskiej). Do Kazimierza przyłączono tę część osady, która od 1924 roku należała do utworzonej wtedy parafii w Porąbce. Jedno osiedle' maj duj e się obecnie w granicach dwóch miast: Sosnowca i Dąbrowy Górniczej. Wśród inwestycji osiedla Kazimierz zasadnicze znaczenie miało budownictwo mieszkaniowe. Pierwszy blok został oddany lokatorom w 1961 roku przy ul. Broniewskiego. Kopalnia wybudowała również gmach szkoły górniczej z internatem oraz Dom Górnika.

Kazimierz Górniczy - jedna z czterech dzielnic regionu "Wschód" Sosnowca. W latach 1967-1975 samodzielne miasto w powiecie będzińskim, które w 1973 r., powiększone zostało terenem sąsiedniej Porąbki. Po reformie administracyjnej w 1975 r., Kazimierz Gór. zostaje wcielony do miasta Sosnowca, tracąc jednocześnie prawa miejskie.

Jako dzielnica Sosnowca, od północnego zachodu graniczy z dz. Zagórze, od południowego wschodu z Ostrowami Górniczymi, a od południa i zachodu z Porąbką. Od północy stanowi granicę pomiędzy Sosnowcem, a Dąbrową Górniczą, natomiast od wschodu przylega do dz. Dąbrowy Górniczej - Strzemieszyc Wielkich.

Kazimierz – wschodnia dzielnica Sosnowca, w której znajduje się Kopalnia Węgla Kamiennego Kazimierz-Juliusz. W latach 1954–1967 osiedle typu miejskiego, 1967–1975 wraz z Ostrowami Górniczymi tworzył Kazimierz Górniczy – samodzielne miasto w powiecie będzińskim.

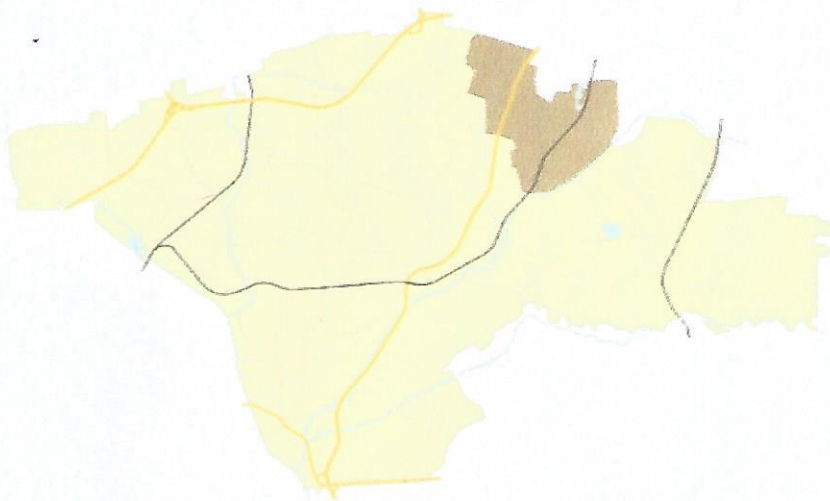
Graniczy od północnego zachodu z Zagórzem, od północy i wschodu ze Strzemieszycami Wielkimi, od południowego wschodu z Ostrowami Górniczymi, a od południa i zachodu z Porąbką.

Przecięta torowiskiem historycznej Kolei Iwangorodsko-Dąbrowskiej, posiadającym tutaj stację Sosnowiec Kazimierz, jednak rzadko już używanym na tym odcinku. Południowym obrzeżem przepływa rzeka Bobrek.

W dzielnicy wyodrębnia się:

Czarne Morze
Szmejka
os. Broniewskiego
os. Brunona Jasieńskiego
os. Wągowa
Grabocin

Położenie na planie Sosnowca

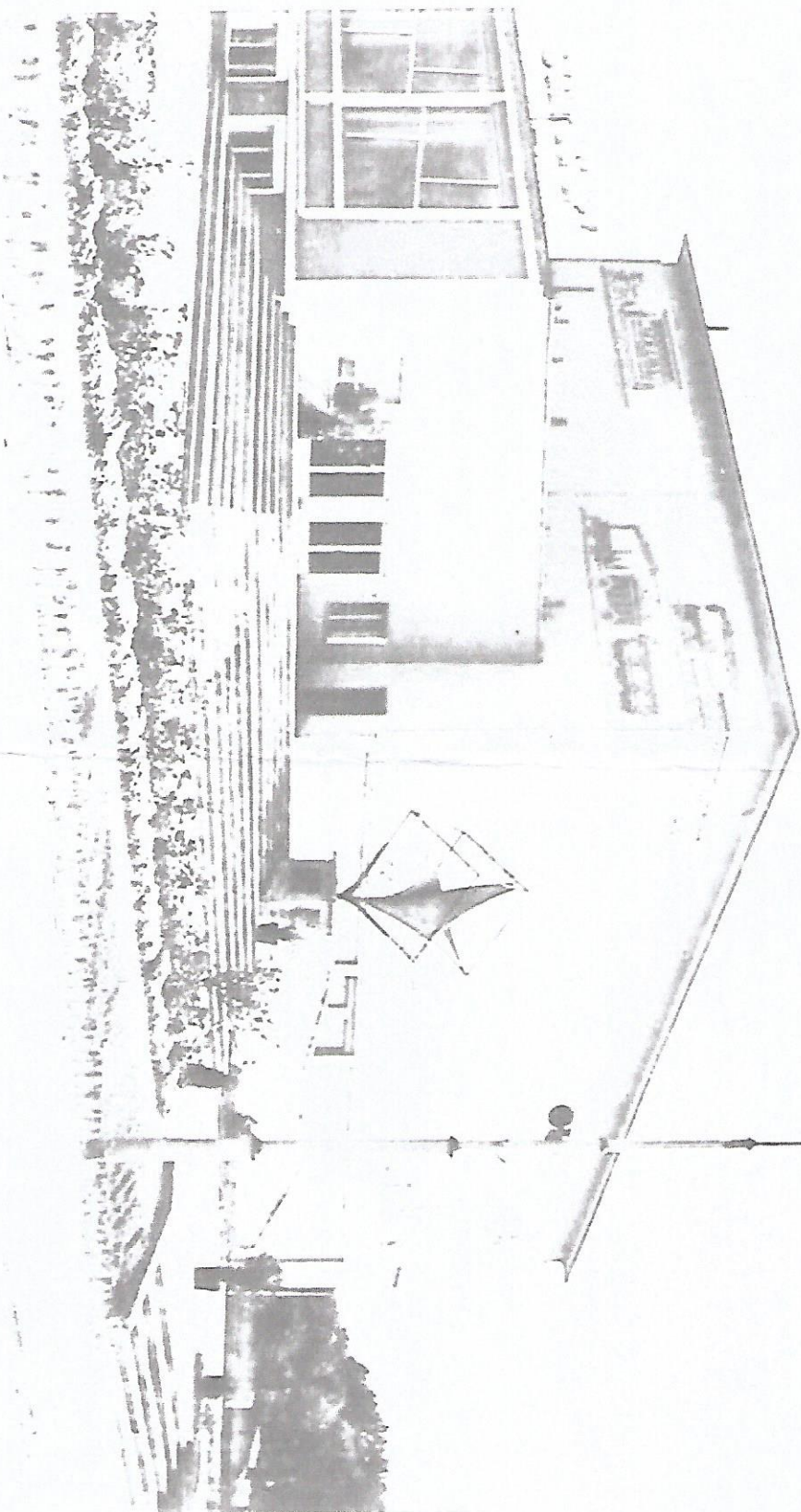

DOM KULTURY MDR „KAZIMIERZ”

~~Peter~~ Dom kultury Kościelna

Początki Kultury ¹

Życie kulturalne zaczęło rozkwitać. W Domu Kultury była sala teatralno-kinowa na 360 miejsc, świetlica, biblioteka z czytelną, kawiarnia ¹Piekietko². Organizowano liczne zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży, seanse filmowe, spektakle teatralne, akademie okolicznościowe, wycieczki, zabawy taneczne i dyskoteki. Dodatkowo działał tutaj wiele zespołów i grup takich jak m.in.: Dziecięcy Teatrzyk ³Bajka⁴, estradowy zespół ⁵Leo⁶, grupy taneczne, muzyczne, wokально-instrumentalne, poetyckie, liczne koła zainteresowań (fotograficzne, Miłośników teatru, filatelistyczne, plastyczne i inne).

Kazimierz Górniczy liczył wtedy około 8800 mieszkańców tworząc zwartą strukturę społeczną. KWK Źkazimierz-Juliusz dało ludziom zatrudnienie, dach nad głową, szkołę, możliwość rozwoju kulturalnego i relaks. Ówczesne miasto prężnie się rozwijało. Wybudowano dwa nowe osiedla: Wągowa I i Wągowa II (tzw. Stara i Nowa Wągowa), rozbudowano szkołę, powstały nowe pawilony handlowe, zmodernizowano drogi, wymieniono wodociągi i zainstalowano lampy oświetleniowe.

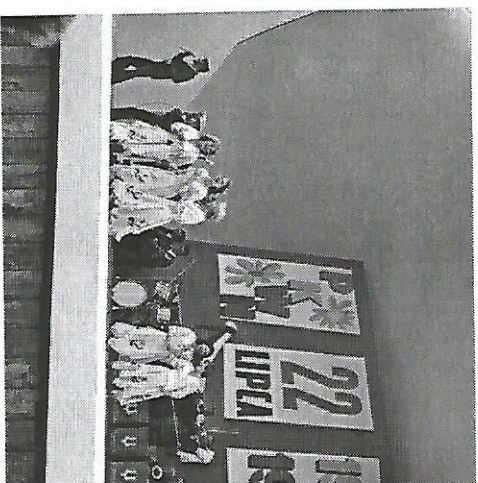
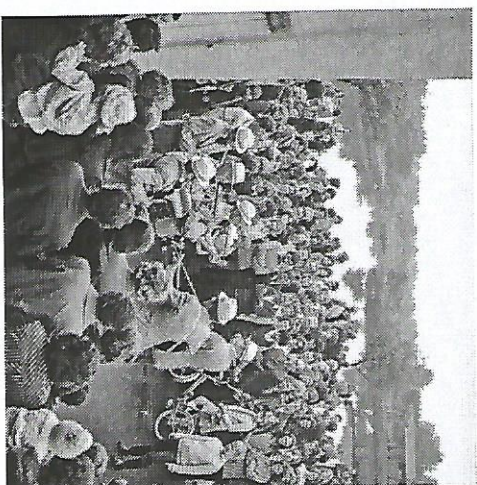
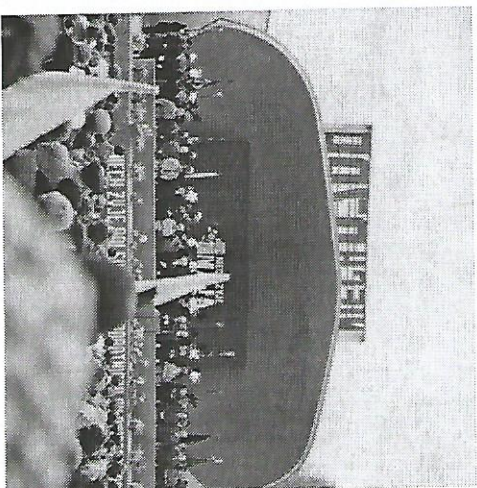

1 lipca 1975 roku w wyniku reform administracyjnych kraju, Kazimierz został włączony w obręb miasta Sosnowca, stając się jego dzielnicą. Zmiany te miały na celu poprawę gospodarki i rozwoju miasta. W tym celu władze miasta podjęły wiele działań, które przyczyniły się do rozwoju miasta. W tym celu władze miasta podjęły wiele działań, które przyczyniły się do rozwoju miasta.

¹ M. Świątek: *Kazimierz Górniczy. W: Dzielnice Sosnowca. Sosnowiec: Muzeum w Sosnowcu, 2009, str. 19 - 30.*

Galeria

Historia Domu Kultury

PARK IM. JACKA KURONIA

Park im. Jacka Kuronia w Sosnowcu

Historyczna nazwa: Park Leśna w Sosnowcu

Data powstania obiektu: 1958 r.

OPIS

Park im. Jacka Kuronia w Sosnowcu (od 2012 roku) - park gminny o powierzchni 30 ha, położony przy ulicy Anki Kowalskiej (dawna Brunona Jasińskiego). Wcześniej ośrodek rekreacji i wypoczynku Leśna w Sosnowcu Kazimierzu Górniczym.

Pierwotny ośrodek, obecny park, został zlokalizowany w północnej części dzielnicy Kazimierz. Od strony północnej graniczy z terenami leśnymi Lasu na Sulnie (po przeciwnej stronie stawu Smug) położonym w Dąbrowie Górniczej - Strzemieszycach; Od strony południowo-zachodniej jest oddzielony od obszarów leśnych w Dąbrowie Górniczej ulicą Anki Kowalskiej (była Brunona Jasińskiego), która łączy dzielnicę Kazimierz z Dąbrową Górniczą, przechodzącą dalej w ulicę Kazimierzowską; Od wschodu teren parku ogranicza linia kolejowa łącząca Katowice z Kielcami. Ośrodek ma kształt nieregularnego czworoboku.

W 1959 roku Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Katowicach przekazał na rzecz ośrodka powierzchnię 11,31 ha Budowę kompleksu rozpoczęto od prac odwadniających i niwelacyjnych oraz kształtowania linii brzegowej stawów. W 1965 roku ruszyła budowa amfiteatru.^[7] Przez czas transformacji ustrojowej park był mocno niedoinwestowany co odbiło się na jego infrastrukturze.

W 2006 roku na obrzeżach parku przylegających do parkingu przy ul. Jasińskiego powstał rozległy ogród jordanowski o powierzchni 1.41 ha.^[9] W 2009 roku przeprowadzono remont amfiteatru^[10], a w 2012 powstał na obszarze parku profesjonalny skatepark w postaci betonowego basenu^[11]. W tym samym roku wytyczono alejami parku drogi rowerowe i przystosowano część nawierzchni jako trasy rolkowe.^[11] W 2019 zakończył się kolejny remont parku. W jego ramach odnowiono nawierzchnię dróg rowerowych oraz przebudowano amfiteatr nadając mu nowoczesną i funkcjonalną formę^[12]. W 2020 roku przy wejściu do parku uruchomiona została wypożyczalnia Sosnowieckiego Roweru Miejskiego.

Flora

Podstawę drzewostanu parku stanowi drzewostan wcześniejszego lasu z gatunkami typowymi dla tego terenu. W otoczeniu zbiornika wodnego rośnie szereg gatunków drzew typowych dla lasów łęgowych, jak olsza czarna czy brzoza brodawkowata^[8]. W dalszej odległości od wody rosną gatunki typowe dla grądów, czyli liściastych lasów z przewagą grabów i dębów. W drzewostanach na terenie parku spotkamy też dęby szypułkowe, dęby czerwone, lipy drobnolistne i szerokolistne, sosny zwyczajne, jesiony wyniosłe, klony, buki^[8]. Środowisko parku w Kazimierzu Górniczym sprzyja występowaniu zwierząt, do których należą m.in. liczne gatunki ptaków (w tym interesujący gołąb grzywacz) czy związane z tutejszymi stawami płazy.

Infrastruktura

Podstawę parku stanowi teren leśny z wyznaczonymi alejkami z wytyczonymi drogami rowerowymi. W skład parku wchodzi staw: Leśny a na obrzeżu północnym kolejny staw: Smug, który wchodzi w skład parku Las na Sulinie^[13] w Dąbrowie Górniczej^[5].

Jedną z atrakcji parku jest niewielki ogród zoologiczny z ponad trzydziestoma gatunkami zwierząt (m.in. dwa kułany, lamy, owce grzywiaste i wrzosówki, strusie, pawie i łabędzie)^[14]. Park w centralnym swym punkcie posiada restaurację bankietową, w której organizowane są wesela, studniówki i inne imprezy okolicznościowe. Na terenie kompleksu parkowego znajdują się dwa stałe bary (z posiłkami na gorąco i lodziarnia) oraz liczne, sezonowe punkty gastronomiczne.

Kolejną atrakcją jest amfiteatr zwany muszlą koncertową, w którym od 2007 roku odbywają się również koncerty organizowane przez MDK Kazimierz. Wokół zbiorników wodnych rozmieszczone są place zabaw dla dzieci i różnorakie figury zwierząt urozmaicające krajobraz.

Przez Park przebiegają dwa szlaki spacerowe. Wytyczone są drogi rowerowe i rolkowe^[8]. Od 2020 dostępna jest wypożyczalnia roweru miejskiego^{[15][16]} z tandemami, rowerami dziecięcymi oraz rowerami cargo. Do parku prowadzą dwa szlaki rowerowe: Lasu Zagórskiego i Morza Czarnego.^[15] Przez park prowadzi także Szlak 25-lecia PTTK (kolor zielony) oraz Szlak Via Regia^[15].

W centralnej części znajduje się skatepark. W południowych obrzeżach parku znajduje się duży ogród jordanowski o powierzchni 1.41 ha.

Wydarzenia

- Jacek Kuroń

Przypisy

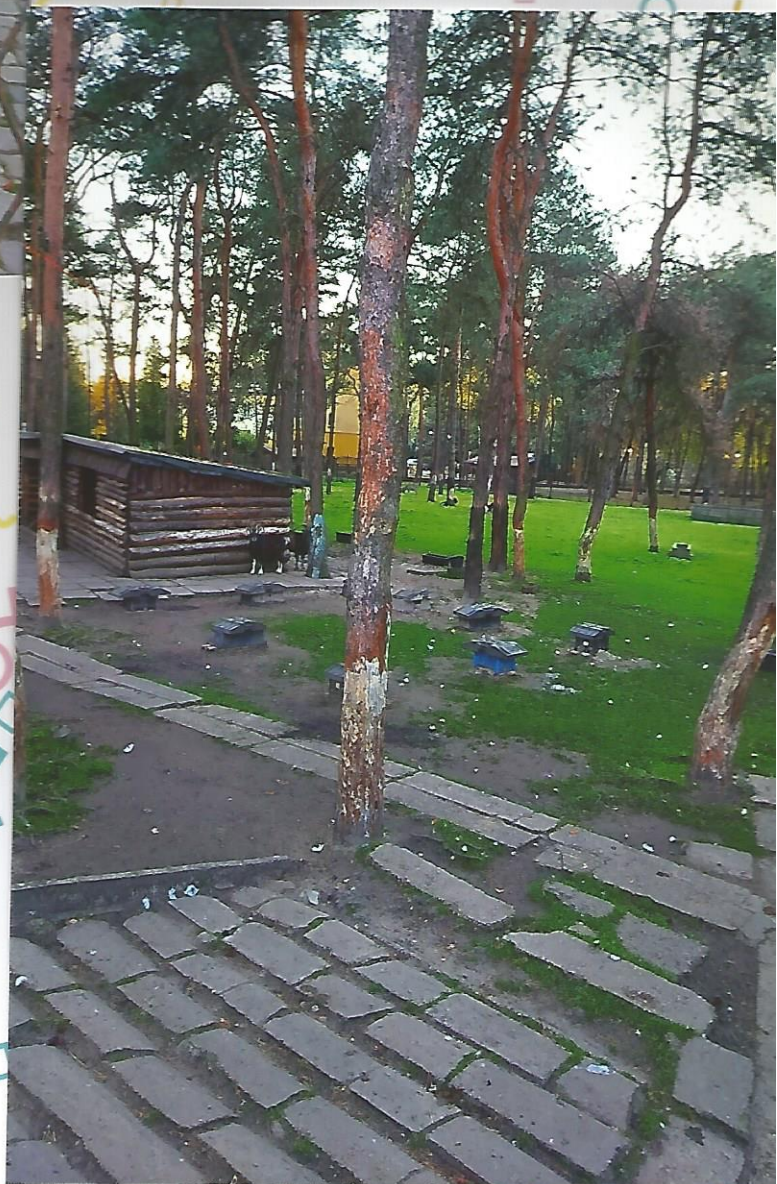
---

1. Biuletyn Informacji Publicznej, bip.um.sosnowiec.pl [dostęp 2020-09-26].
2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Sosnowca, Tom I - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego; Załącznik 1; Część 3, 23 maja 2016 [zarchiwizowane z adresu].
3. Kowalskiej Anki Sosnowiec, Ulica, 41-215, mapa.targeo.pl [dostęp 2020-10-06] (pol.).
4. Biuletyn Informacji Publicznej, bip.um.sosnowiec.pl [dostęp 2020-09-26].
5. Interaktywny Plan Miasta, Zintegrowany System Informacji Przestrzennej Miasta Sosnowiec.
6. Kazimierz Górniczy - "Leśna", www.polskieszlaki.pl [dostęp 2020-10-05] (pol.).
7. Top 5 sosnowieckich parków [dostęp 2020-10-05] (pol.).
8. Park im. Jacka Kuronia i minizoo w Sosnowcu Kazimierzu Górniczym, www.slaskie.travel [dostęp 2020-10-05] (pol.).
9. W Ogródku Jordanowskim, Co zwiedzić z dzieckiem?, 1 sierpnia 2017 [dostęp 2020-10-05] (pol.).
10. Redakcja, Nowe oblicze Muszelki, Sosnowiec Nasze Miasto, 21 sierpnia 2009 [dostęp 2020-10-05] (pol.).
11. W Sosnowcu będzie nowy skatepark, Fakt.pl, 23 marca 2016 [dostęp 2020-10-05] (pol.).
12. Amfiteatr Sosnowiec - Bryła, www.bryla.pl [dostęp 2020-10-05] (pol.).
13. Przestrzeń parkowa w lesie na Sulnie, 30 kwietnia 2018 [dostęp 2020-10-06] [zarchiwizowane z adresu 2018-09-01].
14. Redakcja, Park w Kazimierzu Górniczym to prawdziwy raj dla wielbicieli zwierząt, Sosnowiec Nasze Miasto, 28 lipca 2007 [dostęp 2020-10-05] (pol.).
15. Rafał Siciński, Drogi, szlaki i wypożyczalnie rowerowe Sosnowca., Sosnowiec - serwis internetowy miasta, 30 września 2020.
16. W Sosnowcu już pojeździsz rowerem miejskim - Metropolia GZM, 11 maja 2020 [dostęp 2020-10-05] (pol.).

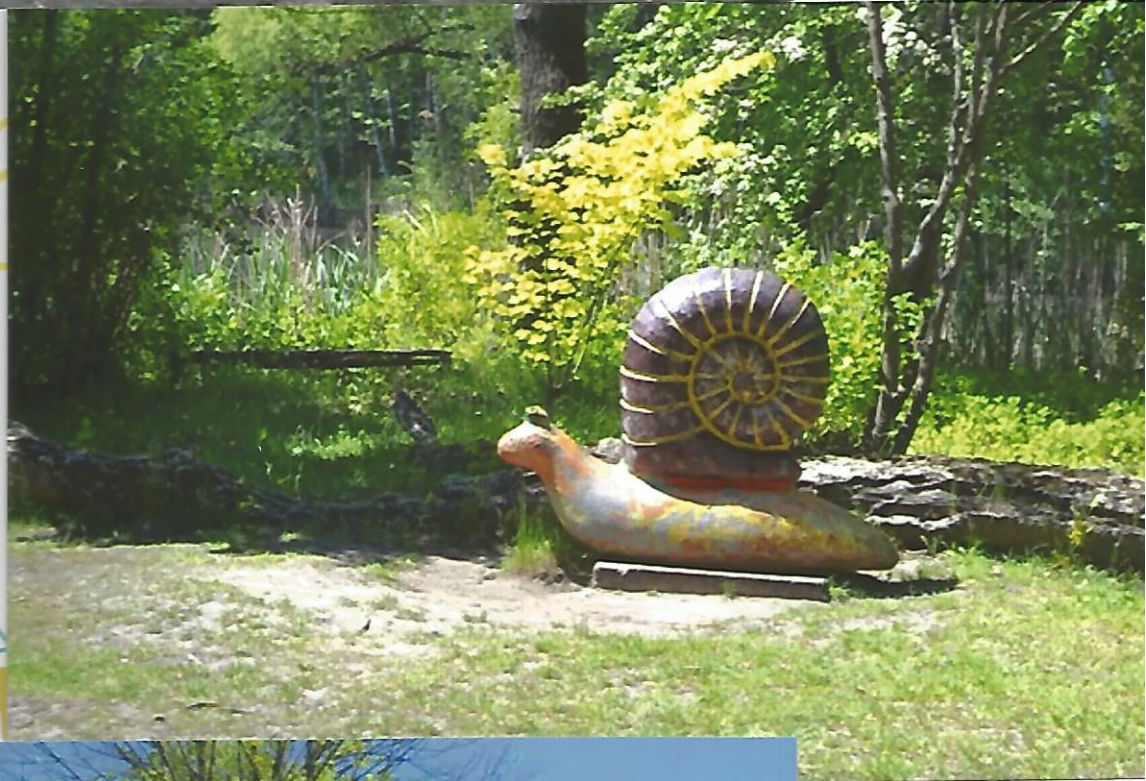

KOPALNIA KAZIMIERZ - JULIUSZ

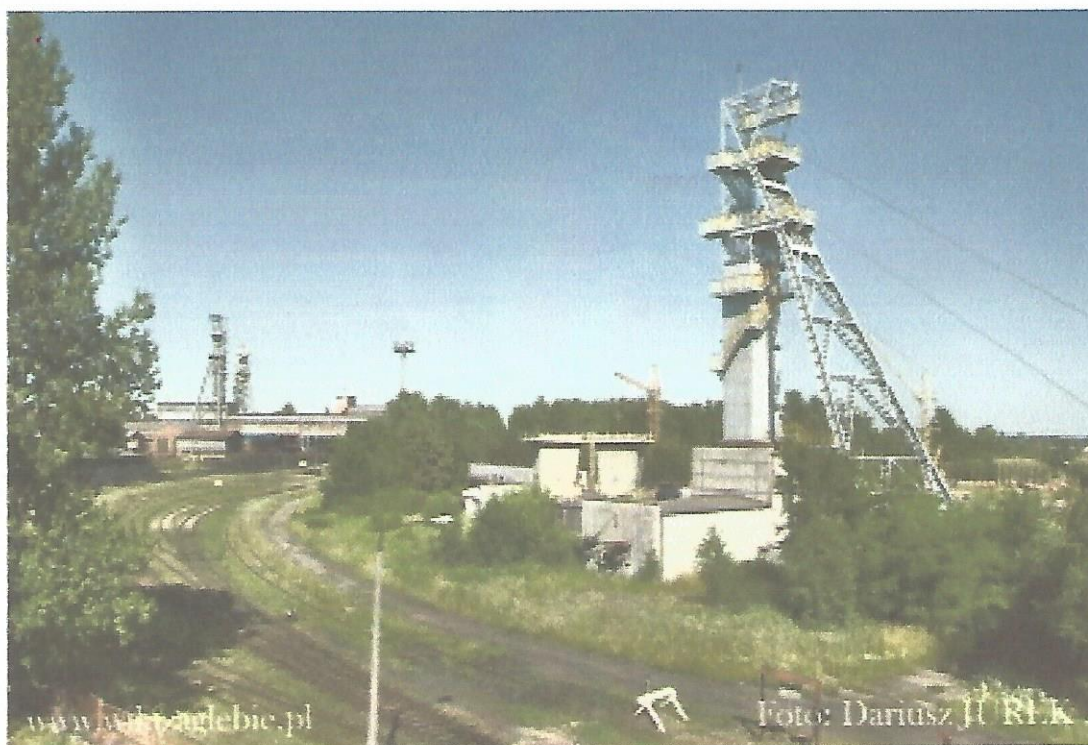
Kopalnia Węgla Kamiennego Kazimierz-Juliusz Sp. z o.o. – ostatnia kopalnia węgla kamiennego na terenie Sosnowca w dzielnicy Kazimierz, obecnie w trakcie likwidacji. 1884 r. początek wydobywania w kopalni Kazimierz, 1914 r. początek wydobywania w kopalni Juliusz. KWK Kazimierz-Juliusz powstała wskutek połączenia obu kopalń w 1938 roku^[1]

Kazimierz-Juliusz była ostatnią czynną kopalnią w Zagłębiu Dąbrowskim. Była przez wiele lat spółką zależną od Katowickiego Holdingu Węglowego i wchodziła w skład jego grupy kapitałowej^[2]. Spółka generowała koszty, przynosiła straty i była poważnie zadłużona, dlatego miała zakończyć wydobywanie z końcem września 2014, ale postanowiono, że będzie funkcjonowała dalej, aż do wyczerpania złóż. Postanowiono również o przejęciu kopalni przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń^{[3][4]}.

6 listopada 2014 Katowicki Holding Węglowy podpisał ze Spółką Restrukturyzacji Kopalń umowę sprzedaży kopalni (kwota transakcji pomiędzy obiema należącymi do państwa spółkami wyniosła symboliczną złotówkę). Pracownicy kopalni zostali przejęci przez KHW, ale 568 z nich zostało formalnie oddelgowanych do pracy w Kazimierzu-Juliuszu, gdzie przez kilka miesięcy trwało jeszcze wydobywanie reszty węgla. Transakcja kupna kopalni przez SRK była możliwa dzięki zakończonemu procesowi legislacyjnym. Chodzi o zmianę ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, co umożliwiło przejęcie kopalni przez SRK i w konsekwencji pokrycie przez budżet państwa jej zobowiązań w wysokości ok. 120 mln zł i kosztów likwidacji, szacowanych na 160 mln zł - w sumie 280 mln zł.^[5]

29 maja 2015 uroczyście wydobyto na powierzchnię ostatnią tonę węgla. Do końca 2016 roku trwała likwidacja zakładu górniczego, dotu kopalni, a do końca 2019 roku potrwa całkowita likwidacja - powierzchnia^[6]. W czasie prac likwidacyjnych konserwator zabytków uznał dwie z płaskorzeźb za na tyle cenne, że zdecydował o odkuciu ich i wydobywaniu na powierzchnię. Tym samym stały się one jedynymi z nielicznych pamiątek po zamkniętej kopalni^[7]

Wieże wyciągowe szymbów kopalnianych w Kazimierzu Górniczym

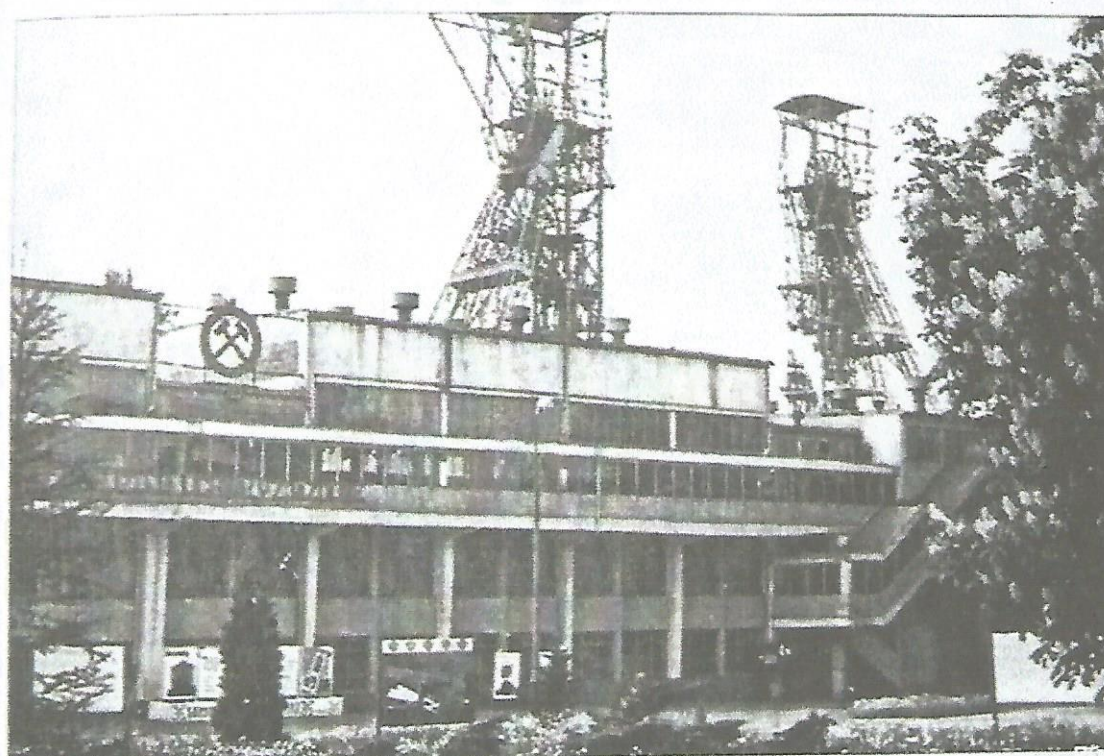

Biurowiec kopalniany w Kazimierzu Górniczym

WIDOK STACJI ŁADUNKOWEJ NA KOPALNI KAZIMIERZ

II. Kopalnia „Kazimierz-Juliusz” w latach 60, widuć szybv „K-2” i „K-1”

Z KART HISTORII

UKD 622.333:658.2:005.585

Z historii ostatniej kopalni węgla w Zagłębiu Dąbrowskim

KWK „Kazimierz-Juliusz” (1814÷2015)

History of the last coal mine operating in Zagłębie Dąbrowskie.
„Kazimierz-Juliusz” coal mine (1814–2015)

Mgr inż. Bolesław Ciepiela*

Treść: Historia zagłębiowskich kopalń węgla dobiegła końca. Ostatnią z nich była kopalnia „Kazimierz-Juliusz”. W artykule podano zarys wiadomości o tej kopalni, która znajdowała się w Kazimierzu Górniczym, dziś dzielnicy Sosnowca. Historia sięga od 1814 roku. Scharakteryzowano kolejne etapy tworzenia kopalni (początki górnictwa: kopalnie „Feliks”, „Feliks I”, „Feliks II”) oraz kopalnie „Kazimierz” i „Juliusz”.

Abstract: The history of coal mines once operating in Zagłębie Dąbrowskie is finally finding its end. The last active mine there, was the „Kazimierz-Juliusz” coal mine. This paper outlines the information on the mine once operating in Kazimierz Górniczy, today's district of Sosnowiec. The history dates back to the 1814. Successive stages of mines' development (the beginnings of mining: „Feliks”, „Feliks I”, „Feliks II”) as well as „Kazimierz” and „Juliusz” mines were characterized.

Słowa kluczowe:

górnictwo węgla kamiennego, historia

Key words:

hard coal mining, history

1. Wprowadzenie

Do niedawna nie przypuszczano, że jedyna, ostatnia zagłębiowska kopalnia węgla „Kazimierz-Juliusz” może już w 2015 r. zakończyć wydobywanie. W ostatnich dniach maja br. z kopalni wydobyto ostatnią tonę węgla. Na powierzchnię wyjechał ostatni, symboliczny wóz węgla. Kopalnię oddano do likwidacji.

Kopalnia znajduje się w Sosnowcu, w dzielnicy Kazimierz Górniczy. Kopalnia „Kazimierz-Juliusz” funkcjonowała jako spółka zależna Katowickiego Holdingu Węglowego. W ubiegłym roku decyzja o szybkim zamknięciu kopalni poskutkowała gwałtownym protestem załogi. Jednak w bieżącym roku zgodnie z wypracowanym wówczas porozumieniem, kopalnia zakończyła wydobywanie. W 2014 r. zdecydowano o przekazaniu spółki „Kazimierz-Juliusz” do Spółki Restrukturyzacji Kopalń (SRK). Około 800 z 915 ówczesnych pracowników przeniesiono do KHW. W Spółce „Kazimierz-Juliusz” pozostało 80 górników, którzy mieli zapewnioną pracę w SRK.

Warto więc raz jeszcze, ale po raz ostatni zapisać historię kopalni „Kazimierz-Juliusz”, bo to, co się kończy, nie może uleć zapomnieniu¹.

2. Z historii kopalni

Początki górnictwa węglowego na terenie obszaru górniczego kopalni „Kazimierz-Juliusz” sięgają pierwszych lat XIX wieku. W 1814 r. w Niemcach (obecnie Ostrowy Górnicze) założono pierwszą kopalnię. Założycielem był hr. Feliks Lubieński. Kopalnia miała nazwę „Feliks”. Najpierw była odkrywkowa, a następnie od 1823 r. głębinowa. W latach 1843–1856 kopalnia była nieczynna z powodu pożaru. Po kolejnym pożarze w 1861 r. kopalnia została zatopiona. Kilka lat później przywrócono w niej wydobywanie.

Powstałe w 1872 r. Towarzystwo Akcyjne pod nazwą „Warszawskie Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych” w 1874 r. wydzierżawiło kopalnię „Feliks” i w 1876 r. wznowiło w niej wydobywanie. Wówczas kopalnia przyjęła nazwę „Feliks I”. W 1887 r. znów ją zatopiono. Wtedy w pobliżu w 1887 r. wymienione Towarzystwo (WTKiZH) uruchomiło kopalnię „Feliks II”. Obydwie kopalnie wyposażono w szyby: kopalnię „Feliks I” – szyby Leopold i Feliks, a kopalnię „Feliks II” – szyby Gustaw i Kronberg. Kopalnie wybierały pokład 510.

Jednocześnie WTKiZH prowadziło eksploatację bądź odkrywkową, bądź głębinową w kopalniach „Wiktor”, „Stanisław” i „Jakub”. W 1922 r. odnotowano maksymalne wydobywanie, które wyniosło 28 960 ton. Kopalnia „Feliks” zakończyła eksploatację w 1925 r.

¹ Wspomnę, że na łamach czasopisma „Przegląd Górniczy” zamieszczone były dwa moje artykuły o zlikwidowanych zagłębiowskich kopalniach węgla. Były to artykuły: 1) Portrety kopalń KWK „Niwka-Modrzejów”, nr 7-8/2010; 2) Kopalnia węgla kamiennego w Groźcu (1823–2001), nr 11/2010

tuż przed jego czasem na miejscu skate
parku był basen na który tata chodził
ze swoim rodzicami lub kolepami
ze szkoły. Tata pamięta również, że
było tam boisko, i lesie zaś było
stare metalowe wieki, a po wodzie
jakiś restaurowany "lesne" moźne
było wyżyć w kafełki u Pano o
winnem Wierba i mówił na niego
"Bosman" 😊 Fajne jest to że do
dnia dzisiajgo istnieją już tyle
lat ten "grzybki" (ten duży miodom
ne którym moim spoczę 😊) oraz
rybki. przemalowane na złoto
i także odnowione gipsowe zwierzątka
np: żółw, ślimak, niedźwiedź, słoń itd.

odbywał się również woda i imprez
koncerty, kabarety i więcej to "żyje"
mój tata pamięta, że dawniej temu
więcej to było bardzo zniechęcone
nie było tam Tenek tylko wszystko
powstały wysokie trawy.
A jak tata poznał projs mems
to często zapraszał iś przy
sobocie lub wędzeli do panu
"Renczo" który znajdował się ze
przeładem kolejąym i grali tam
fajne muzykę i moim było
potwierdzać i spotkać się ze znajomym
Dziś to więcej jest opuszczone
i nie wydaje mi się bo osobicie

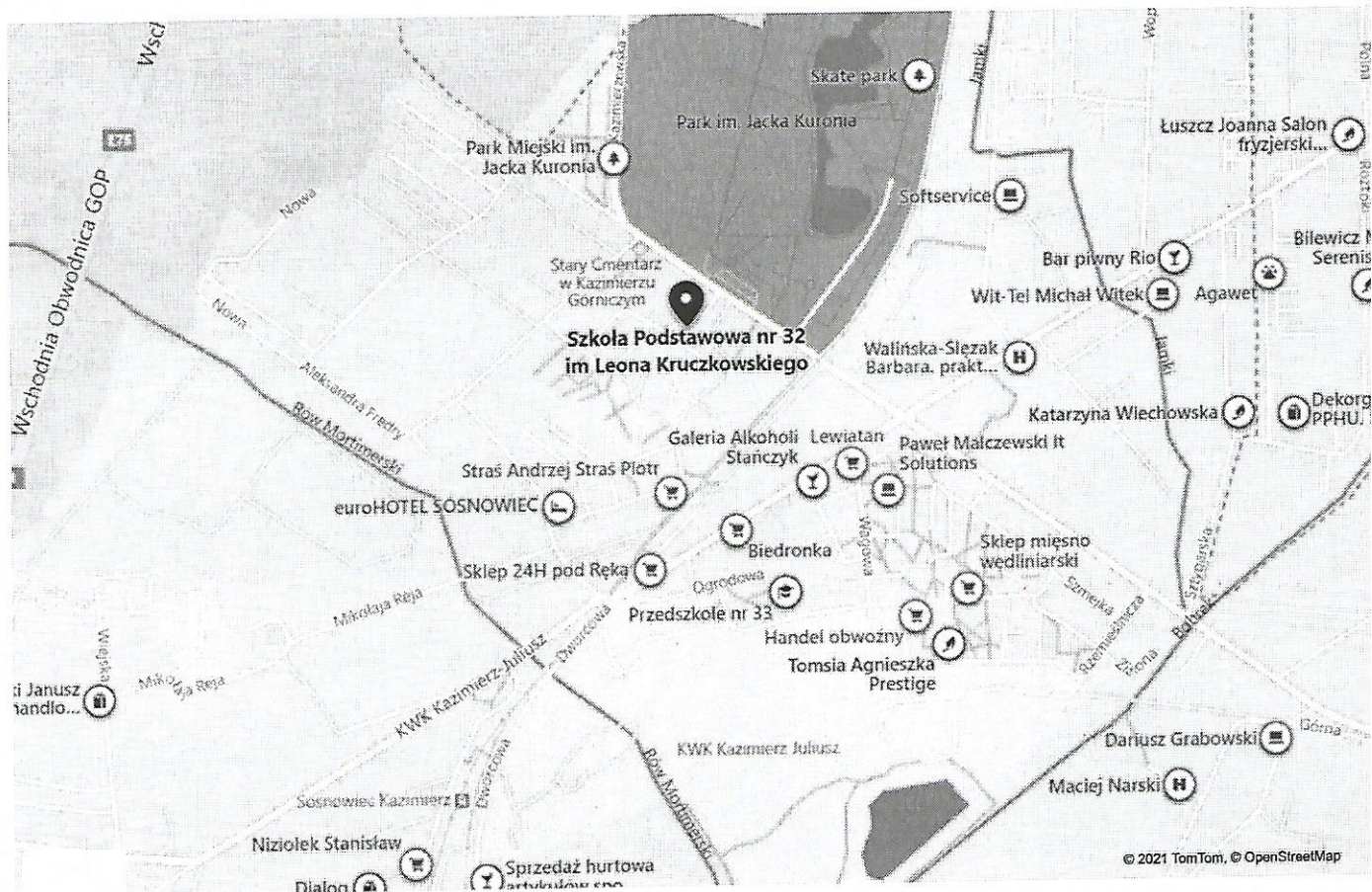

Szkoła Podstawowa nr 32 im Leona Kruczkowskiego

Adres: Ul. Brunona Jasińskiego 2 a, 41-215 Sosnowiec, Woj. Śląskie

Telefon: 32 263 43 01

Witryna: <http://zsosc12.republika.pl/>

Dodaj godziny

SP NR 32
IM. L. KRUCZKOWSKIEGO
W SOSNOWCU

Główna i pomocna
komunikacja

Z kart historii

"Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej..."

11 XI 1933 - Poświęcenie nowo wybudowanej szkoły , w 15 rocznicę odzyskania niepodległości. Publiczna Szkoła w Kazimierzu została wybudowana z funduszy gminy olkuszko -siewierskiej oraz Kuratorium kieleckiego i starosty będzińskiego.

22 XI 1933 - Pierwsze zebranie samorządu szkolnego , zorganizowano świetlicę szkolną.

3 XII 1933 - Pierwsze zebranie Komitetu Rodzicielskiego. Rodzice opodatkowali się na rzecz szkoły, wybudowano jadalnię, utworzono bibliotekę, zorganizowano boisko i ogród, teren ogrodzono i zadrzewiono, kupiono pomoce naukowe.

1934/1935 - Rozpoczyna działalność Szkolna Kasa Oszczędności. Powstaje męska 87 Zagłębiowska Drużyna Harcerska im. Lisa Kuli i żeńska Zagłębiowska Drużyna Harcerska im. Marii Konopnickiej, istniała gromada zuchów. Rozpoczyna działalność spółdzielnia uczniowska, koło PCK i szkolne koło sportowe (siatkówka i koszykówka).

1938 - Poświęcono sztandar szkoły , który zaginął w czasie okupacji

1939-1945 - W czasie okupacji nauka w szkole była kilkakrotnie przerywana , decyzją władz niemieckich. W budynku stacjonowało wojsko niemieckie. Nauka odbywała się w szkole na Porąbce i Grabocinie, jesienią 1939 roku powstało tajne nauczanie na tzw. "kompletach".

1947 - Na terenie placu szkolnego odbyło się "Święto Pieśni", w którym uczniowie z Niemców, Porąbki ,Maczek prezentowali tańce regionalne i pieśni narodowe. W szkole działała drużyna harcerska i chór.

10.IV.1949 - Odbyły się nowe wybory do Komitetu Rodzicielskiego

1958 - dzięki staraniom kierownika szkoły pani Marii Trzaski, nauczycieli i rodziców, przygotowano plany rozbudowy szkoły.

1966 - Szkołę odwiedza wojewoda śląski gen. Jerzy Ziętek

1966 - 1972 - Trwała rozbudowa szkoły. Powstały nowe sale lekcyjne, jasne korytarze, gabinet lekarski, biblioteka, świetlica, stołówka, pokój nauczycielski, hala gimnastyczna, węzły sanitarne.

1973 - We wrześniu odbyło się pierwsze uroczyste ślubowanie klas pierwszych.

1975 - Szkolna drużyna pod opieką mgr Jerzego Malczewskiego zdobyła miejsce w czwórce najlepszych drużyn województwa katowickiego.

1980 - W styczniu szkołę odwiedza żona Leona Kruczkowskiego - Jadwiga Kruczkowska.

7.VI.1980 - Kopalnia "Kazimierz- Juliusz" ufundowała nowy sztandar szkoły.

1983 - Pojawiła się nowa tradycja szkoły - uczniowie klas VIII żegnają szkołę, tańcząc staropolskiego poloneza.

kazimierz.jpg (171.42 KiB) Przejrzano 4299 razy

Źródło.

Po zakończeniu II wojny światowej w obiekcie mieściło się więzienie polityczne dla osób które podpisały tzw. Volkslistę

Niestety, do czasów obecnych z założenia zachował się tylko jeden barak, budynki zaplecza przerobione na garaże oraz ziemianka. W dodatku ich losy także wydają się przesądzone - grozi im wyburzenie. O zachowanie tej niewątpliwiej pamiątki historycznej (to jedyny zachowany tego typu obiekt w Zagłębiu i najprawdopodobniej w Polsce) walczy pan Zbigniew Wysocki.

Strona Kommando E 744 jest na Facebooku. Aby połączyć się z Kommando E 744, zaloguj się na Facebooku.

Zaloguj się

lub

Dołącz

Kommando E 744

Zdjęcia na osi czasu · 24 paź ·

Zobacz pełen rozmiar

to elucyfrowy przyrządek podrywania się przez ofiar odłamkowych przez jedy-
ców z podłożonym przez zarządy kopali i obywateli. Z jednej jednak strony zdo-
brają się i duże różnice, interes o jakości powstania. Rozbieżności nie mogą być
dotychczasowe przy pomocy danych psychologicznych, zajmujących się jednak, i elucida-
weryfikacji historycznych między innymi, zajmujących się jednak, i elucida-
o każdym zjawie powinien być informowane agencje Międzynarodowego Czerw-
onego Krzyża, to w przypadku Polski materialnie MKCK nie ma większego
zawężenia MKCK, praktycznie nigdy nie otrzymał żadnych informacji, a i po-
czym wzięcia ofiarów ten ten był – w końcu czujność towarzyszącym dzie-
jęcom Polaków – powołany sporządzenie.

Wieloletni (1949 r.) PWO wskazuje faktycznie ofiarom między innymi, jak i zro-
zumieli ofiarę umiarkowania kwestii jednak wobec trwających zwołań, zwró-
cił się do ofiarów o najlepszym dokładnych danych o zmarłych (wraz z datą i przy-
czyną śmierci). Wykaz możliwości do centrali na przełomie czerwca i lipca
1949 r., powołując z zasady stanu na pełną uwagę, są jak dotąd najbardziej
kompleksową informacją o liczbie śmiertelnych ofiar wojny przetrzynanych
w Polsce jedyńców. Na ich podstawie opracowano tabelę nr 6.

Strona Kommando E 744 jest na Facebooku. Aby połączyć się z Kommando E 744, zaloguj się na Facebooku.

Zaloguj się

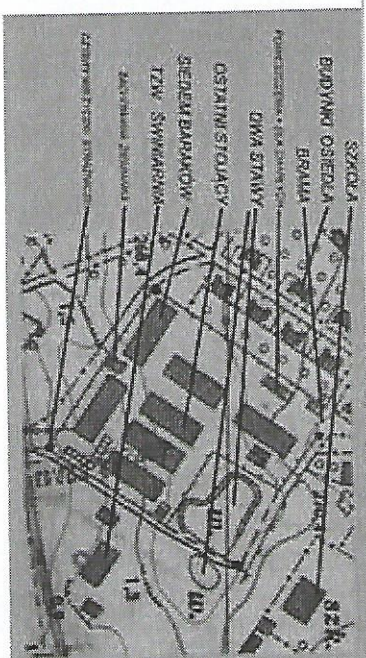
lub

Dołącz

Kommando E 744
Plan obozu po 1945 r.

Zdjęcia na osi czasu · 12 mar ·

lub

Dolenz

[illegible]

PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 7

Obiad – 12.00

Podwieczorek – 14.00

Podstawa programowa realizowana jest w godzinach: 8:00-13:00.

Miejscowość - podobnie jak pobliski Juliusz - była pierwotnie przysiółkiem Porąbki. Jej rozwój nastąpił dopiero po 1874 r., kiedy zaczęto tu eksploatację uruchomionej przez Warszawskie Towarzystwo Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych kopalni "Kazimierz". W latach 1879 - 1883 wybudowano szyby głębinowe; w 1938 r. zakład połączył się z kopalnią "Juliusz" pod nazwą "Kazimierz - Juliusz".

Od Porąbki oddzielił się Kazimierz w 1933 r. Otrzymał wówczas status gromady w gminie olkusko-siewierskiej powiatu będzińskiego. W 1950 r. powstała nowa gmina o nazwie Kazimierz. W 1956 r. otrzymał on status osiedla w powiecie będzińskim, zaś w 1967 r. po połączeniu z Ostrowami Górniczymi - już jako Kazimierz Górniczy uzyskał prawa miejskie. W 1975 r. został włączony do Sosnowca, stanowiąc od tego czasu jedną z jego dzielnic. W 1880 roku w osadzie stało 6 domów, mieszkało 50 osób, uprawiano tu ok. 25 ha ziemi. W połowie XIX wieku zabudowa obejmowała wschodnią stronę dzisiejszej ul. Armii Krajowej. W związku z rozwojem górnictwa i napływem ludności Szmejka rozrastała się l8.

Na początku lat 20. postawiło ono dwa niemal identyczne budynki w stylu dworowym, przy ulicy Ogrodowej, przeznaczone dla urzędników. W latach 1923-1924 stanęły domy urzędnicze i robotnicze w centrum osady, przy skrzyżowaniu dzisiejszych ulic Głównej, Kościuszkowców i Armii Krajowej. Zachowały podobny, dworowy styl.

2.

również ochronka dla młodszych dzieci, mieszcząca się przy ulicy Targowej (obecnej Kościuszkowców) w mieszkaniu prywatnym, a następnie przy dzisiejszej ulicy Armii Krajowej.

W końcu lat 30. XX wieku w osadzie funkcjonowały dwie kuźnie, cztery piekarnie, sześć masarni, kilka zakładów krawieckich i szewskich. W tym okresie wyremontowano kazimierzowskie drogi (ul. Główna, Targowa, Szmejka). Od 1 czerwca 1939 roku Kazimierz posiadał połączenie autobusowe z Sosnowcem, Klimontowem, Porąbką, Niemcami i Maczkami. W sferze upowszechniania kultury ważną rolę odgrywał Dom Parafialny, przy którym działał teatr amatorski (po II wojnie światowej przekształcony w świetlicę kopalni "Kazimierz-Juliusz", w latach 70. XX wieku budynek został wyburzony). Mieszkańcy Kazimierza uczęszczali również na przedstawienia teatralne, koncerty orkiestr, zabawy taneczne, odczyty, festyny, itp. do Klubu w Niemcach, wybudowanego na początku XX wieku przez Warszawskie Towarzystwo Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych. Różne imprezy odbywały się także w Domu Gromadzkim.

W dziedzinie handlu monopolistą stała się Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Kazimierzu, która otworzyła na tym terenie kilka sklepów. Aby poprawić zaopatrzenie mieszkańców w artykuły spożywcze, zwłaszcza w warzywa i owoce, władze gminne zdecydowały o utworzeniu targu (przy ulicy Targowej), który był czynny do 1970 roku. W 1955 roku

Ważnym wydarzeniem w Kazimierzu było otwarcie, w dniu 1. maja 1966 roku, Zakładowego Domu Kultury wybudowanego przez kopalnię, przy czynnym udziale jej pracowników. Placówka została wyposażona w salę teatralno - kinową na 360 miejsc, posiadała świetlicę, bibliotekę z czytelnią, kawiarnię. Działały tutaj zespoły teatralne (m.in. Dziecięcy Teatrzyk "Bajka"), estradowe ("Leo" i inne), taneczne, muzyczne (jazzowe, big-beatowe), wokarno-instrumentalne, poetyckie, liczne koła zainteresowań (fotograficzne, Miłośników Teatru, filatelistyczne, plastyczne i inne). W Domu Kultury odbywały się spektakle teatrów zawodowych i amatorskich, występy artystów scen polskich (gościli tu m.in. Hanka Bielicka, Kazimierz Brusikiewicz, Stanisław Mikulski), seanse filmowe. Organizowano także zabawy taneczne i dyskoteki dla młodzieży, akademie okolicznościowe,

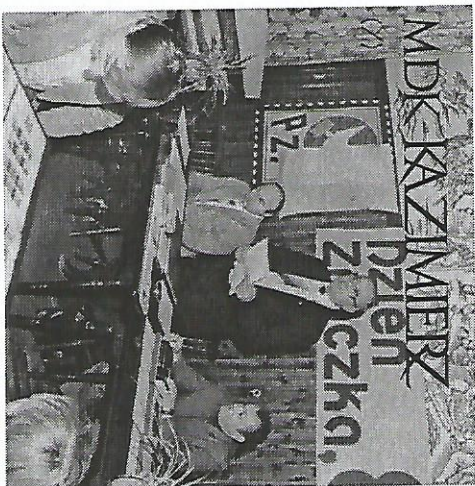

MIEJSKI DOM KULTURY KAZIMIERZ

Miejski Dom Kultury Kazimierz
ul. Główna 19
41-215 Sosnowiec

🕒	Pn-Pt 12:00-20:00	Polityka prywatności (/35, polityka-prywatnosci)
☎	32 269 41 19 (tel:0048322694119)	Informacje o dostępności (/36, informacje-o-
✉	klub@mdk-kazimierz.pl (mailto:klub@mdk-	dostepnosci)
	kazimierz.pl)	

MDK KAZIMIERZ

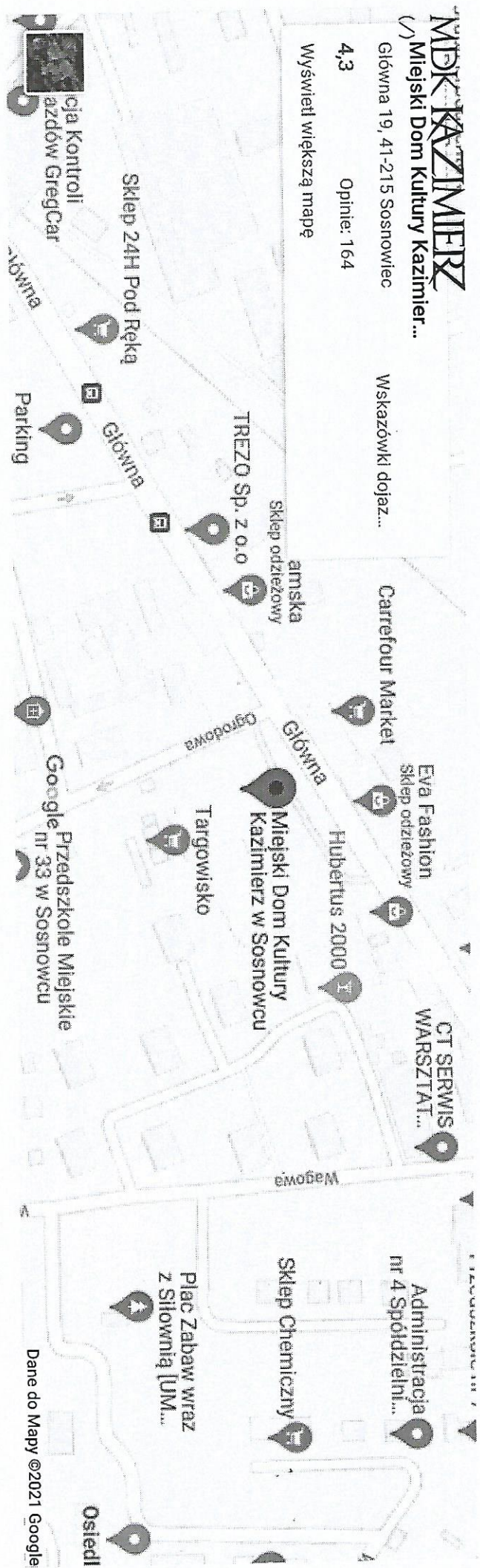
(/) Miejski Dom Kultury Kazimierz...

Główna 19, 41-215 Sosnowiec

4,3 Opinie: 164

Wyświetl większą mapę

Wskazówki dojazd...

© MDK 2018

mango design made it (<http://mangodesign.pl/>)

HISTORIA

Idea zbudowania ośrodka sportowo-wypoczynkowego pojawiła się w 1958 roku. Miał on powstać na powierzchni na 48 ha terenów Lasów Państwowych wchodzącą w skład Nadleśnictwa Lasów Państwowych w Gołonogu jako czyn społeczny pracowników KWK Kazimierz Juliusz.

Teren na którym miał powstać kompleks był mocno bagnisty z licznymi stawami: w miejscu w którym znajduje się amfiteatr, to teren na którym był środek mocno zarośniętego stawu zwanego Pieniążkiem, otoczonego bagnistą łąką. Nieco dalej znajdował się fragment pola, a za nim stawy zwane Posadzka I, Posadzka II, wydłużony Zalew Cygański i zarośnięty, mulisty staw Śmug.

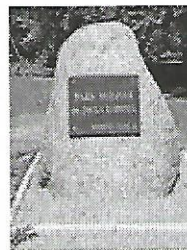
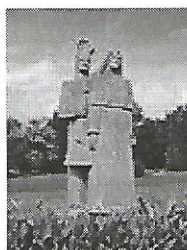
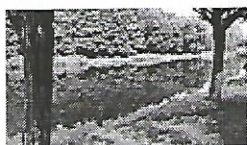
W 1959 roku Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Katowicach przekazał na rzecz ośrodka powierzchnię 11,31 ha Budowę kompleksu rozpoczęto od prac odwadniających i niwelacyjnych oraz kształtowania linii brzegowej stawów. W 1965 roku ruszyła budowa amfiteatru. Przez czas transformacji ustrojowej park był mocno niedoinwestowany co odbiło się na jego infrastrukturze.

W 2006 roku na obrzeżach parku przylegających do parkingu przy ul. Jasińskiego powstał rozległy ogród jordanowski o powierzchni 1.41 ha. W 2009 roku przeprowadzono remont amfiteatru a w 2012 powstał na obszarze parku profesjonalny skatepark w postaci betonowego basenu. W tym samym roku wytyczono alejami parku drogi rowerowe i przystosowano część nawierzchni jako trasy rolkowe. W 2019 zakończył się kolejny remont parku. W jego ramach odnowiono nawierzchnię dróg rowerowych oraz przebudowano amfiteatr nadając mu nowoczesną i funkcjonalną formę. W 2020 roku przy wejściu do parku uruchomiona została wypożyczalnia Sosenwieckiego Roweru Miejskiego.

- *Festiwal Muzyki Reggae, Art Działań Różnych i Sportu Niecodziennego* (od 2007; koniec sierpnia)
- *Młodzieżowe Dni Miasta* (czerwiec)
- *Sosnowiecki Iwent Kabaretowy* (koniec sierpnia)
- *Extremalna Bitwa o Sosnowiec* (od 2013, pierwsza połowa sierpnia)

Galeria obrazów

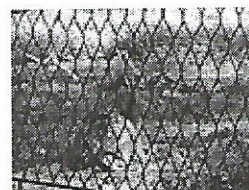
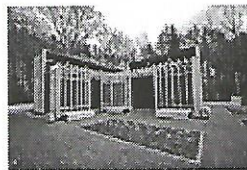
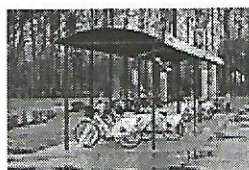
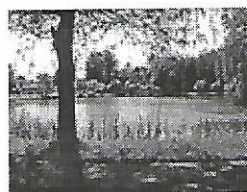

Smug - zbiornik wodny w Parku im. Jacka Kuronia na pograniczu Sosnowca i Dąbrowy Górniczej

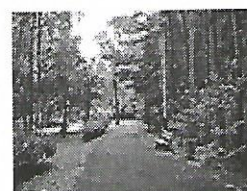
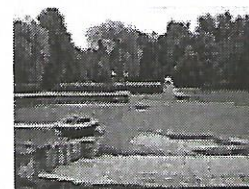
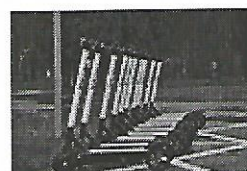
Smug - zbiornik wodny w Parku im. Jacka Kuronia na pograniczu Sosnowca i Dąbrowy Górniczej

Pomnik górniczej pary przy wejściu do parku

Kamień z tablicą upamiętniającą nadanie parkowi imienia Jacka Kuronia

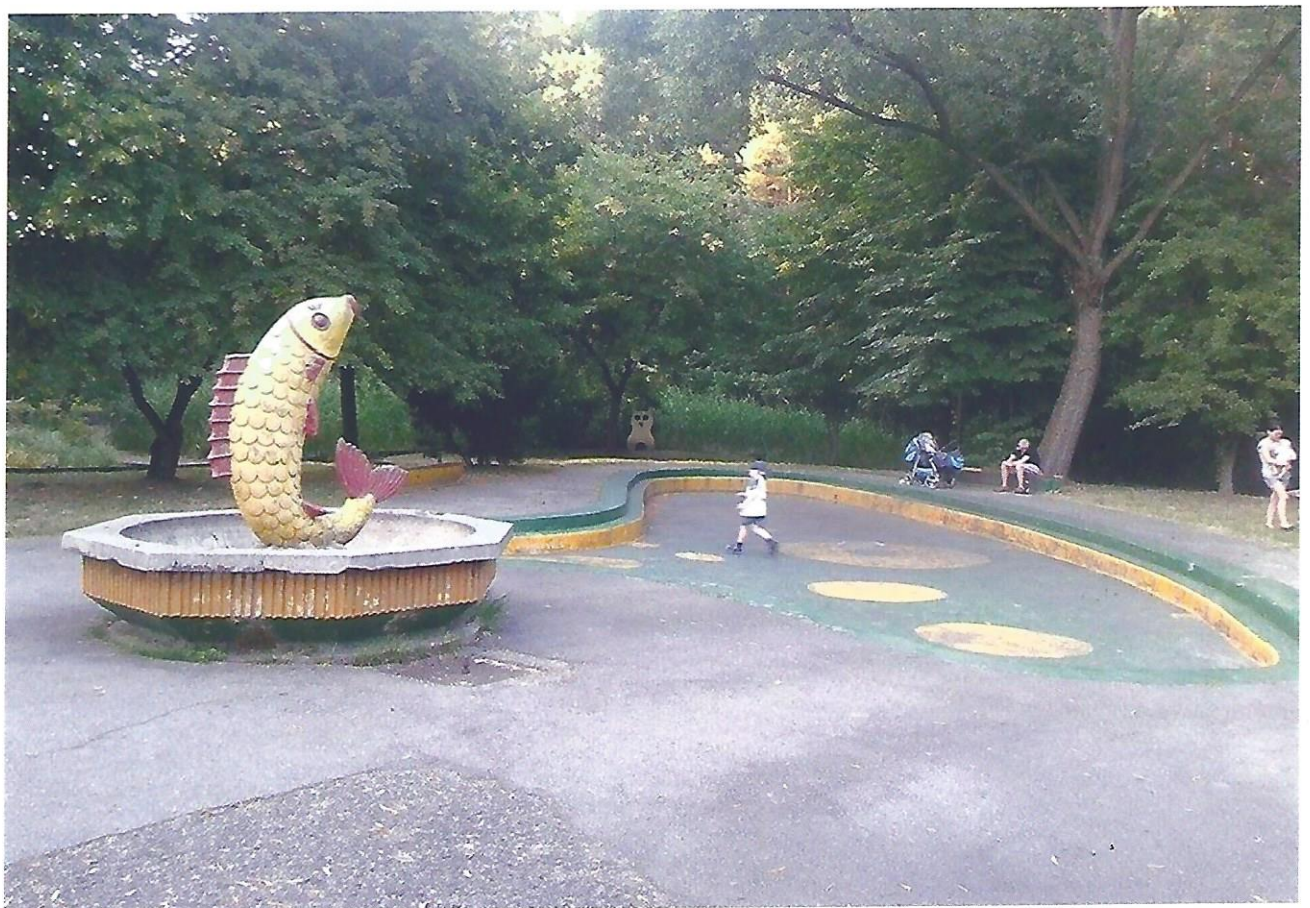
Jezioro Leśna

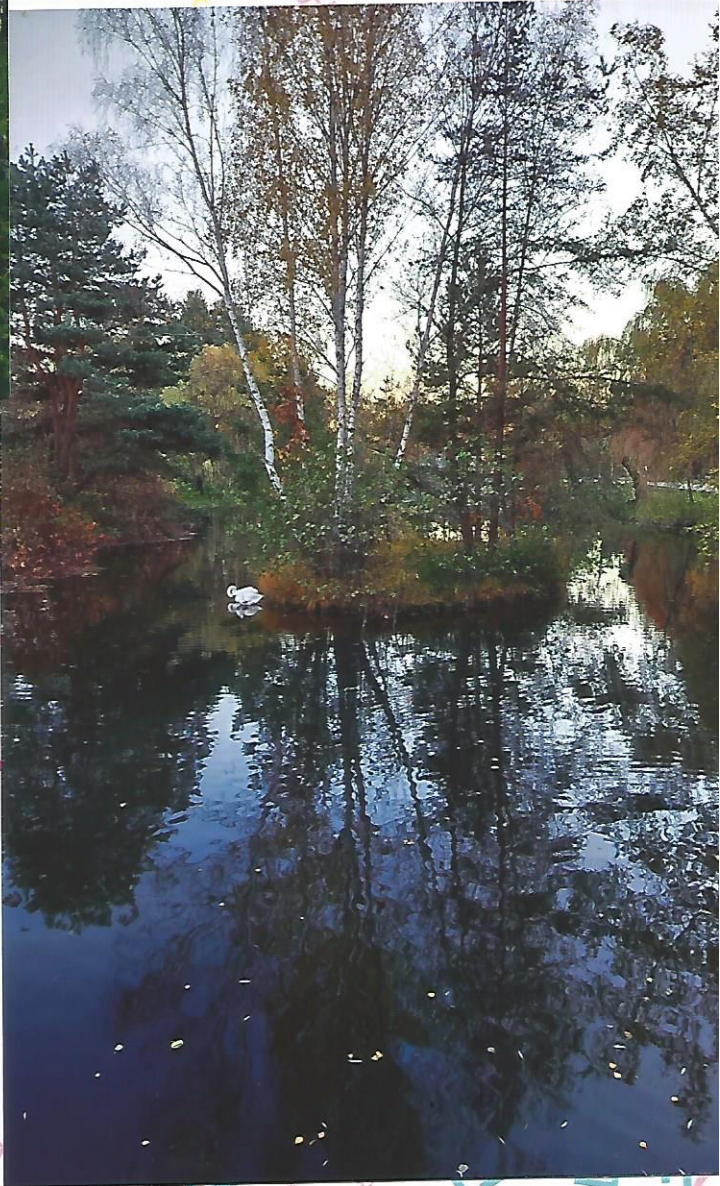
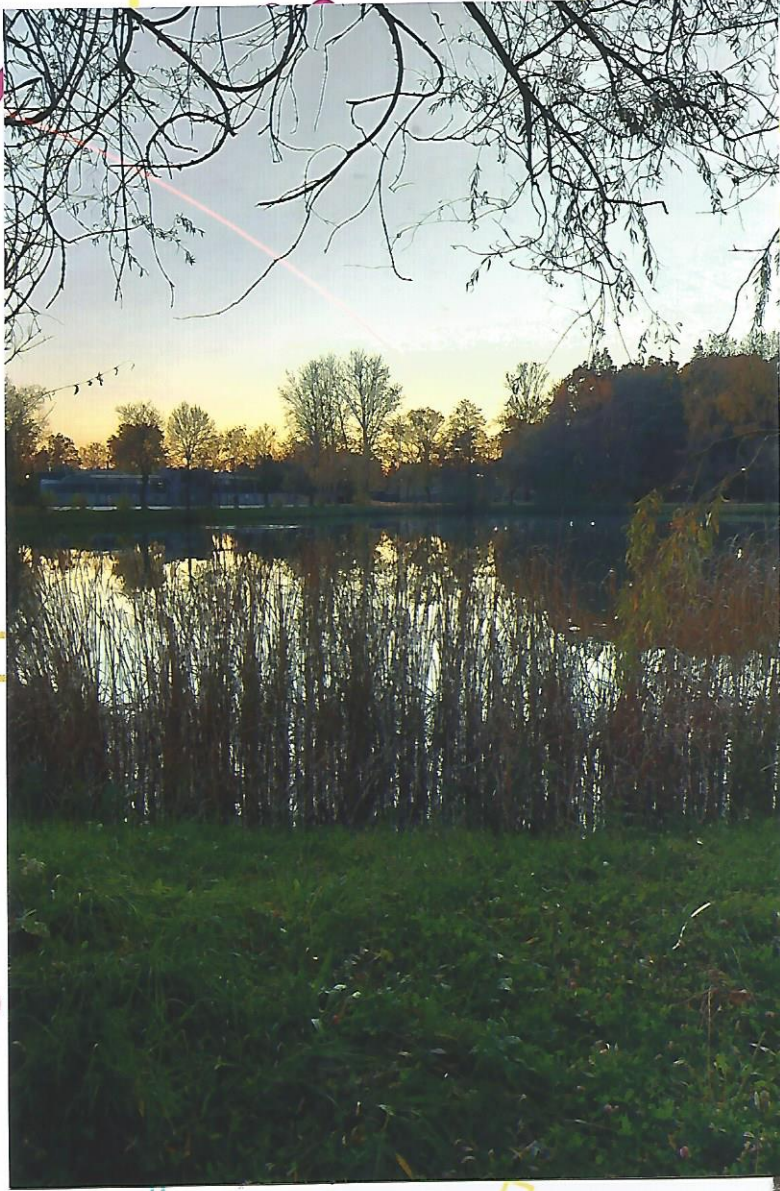

Strona Kommando E 744 jest na Facebooku. Aby połączyć się z Kommando E 744, zaloguj się na Facebooku.

Zaloguj się

lub

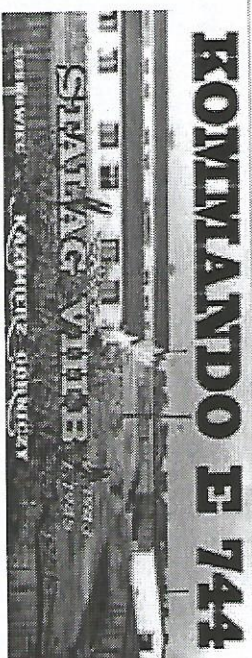
Dołącz

Kommando E 744

Zdjęcia w tle · 12 mar ·

Zobacz pełen rozmiar

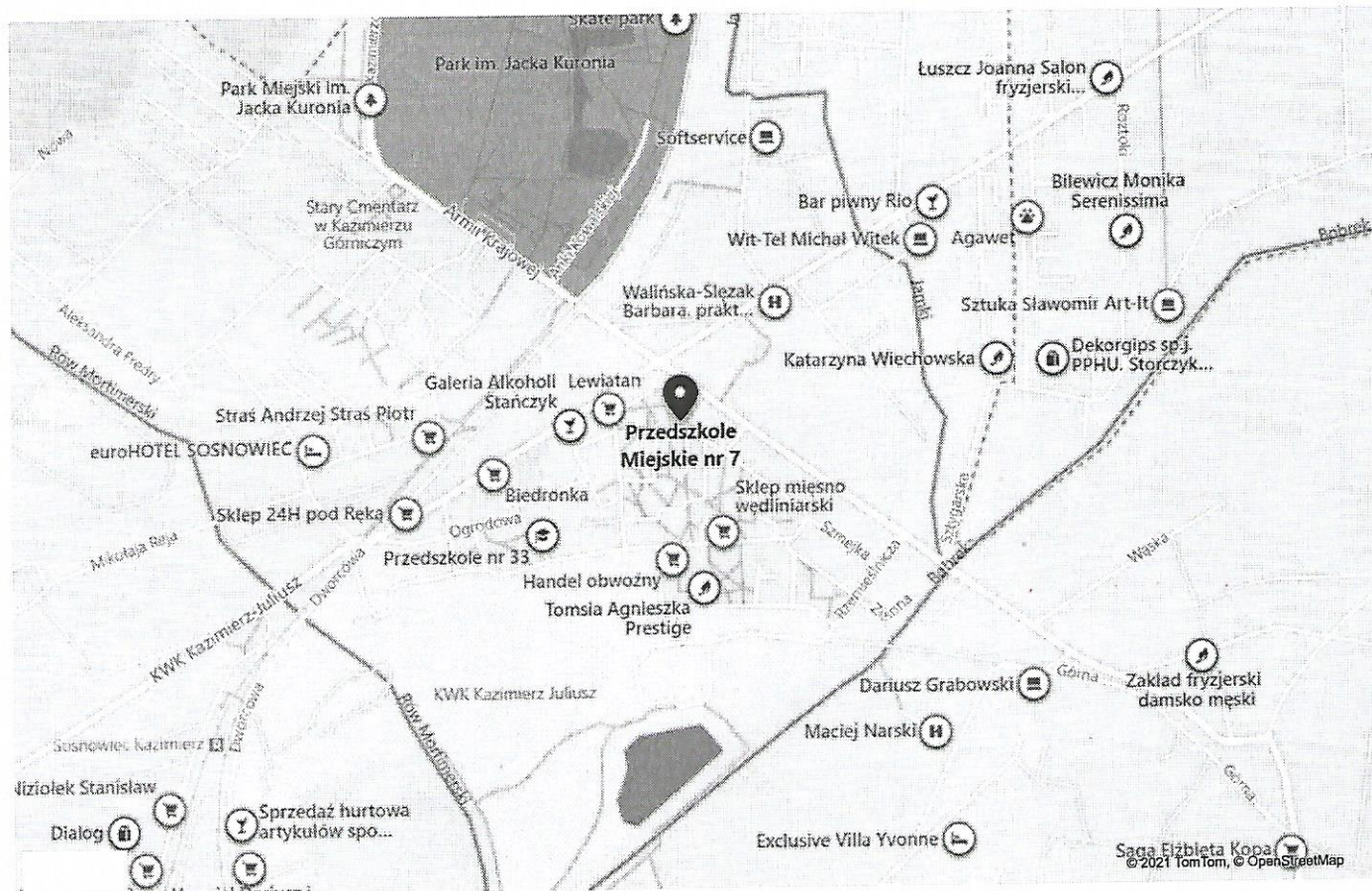

Przedszkole Miejskie nr 7

Adres: Wagowa 38A, 41-215 Sosnowiec, Śląskie

Telefon: 32 292 20 22

Witryna: <https://siodemeczka.com/dla-rodzicow/deklaracja-dostepnosc/>

Dodaj godziny

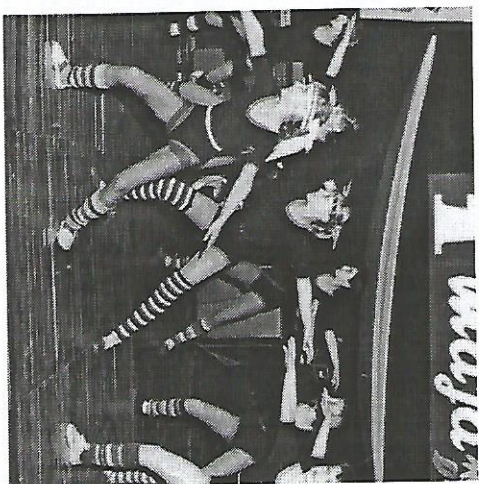
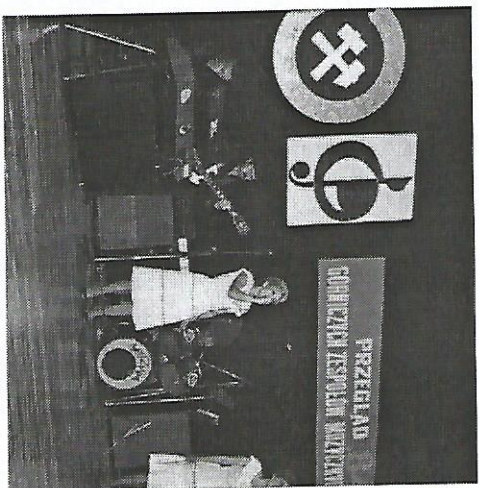
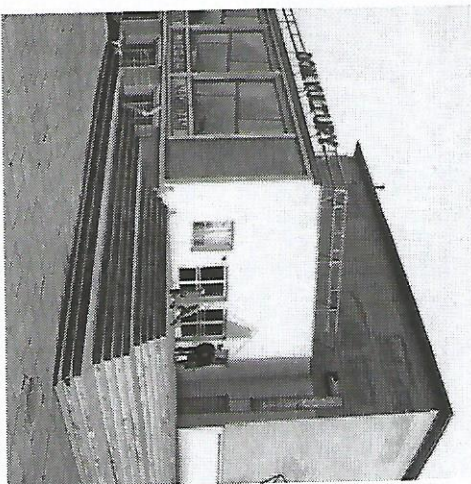
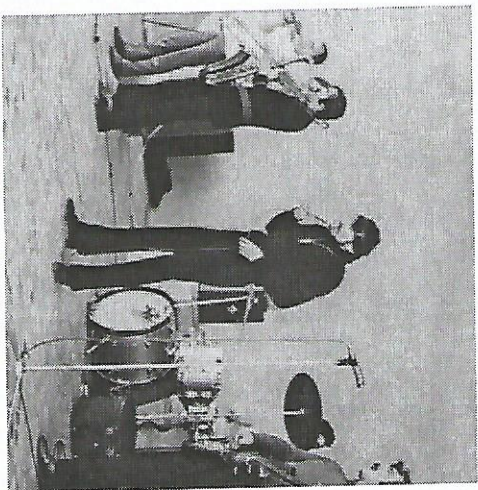
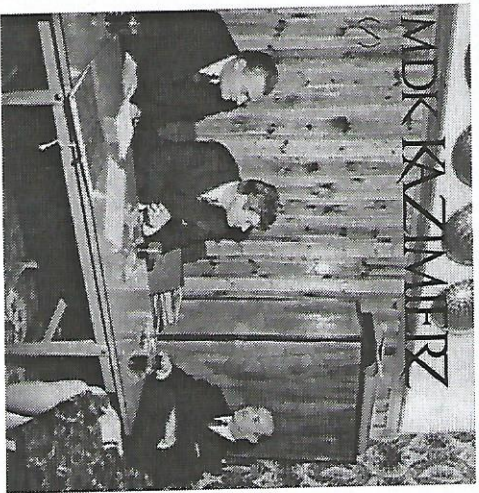

POŁOŻENIE NA PLANIE SOSNOWCA

Park im. Jacka Kuronia w Sosnowcu

DAWNIEJ

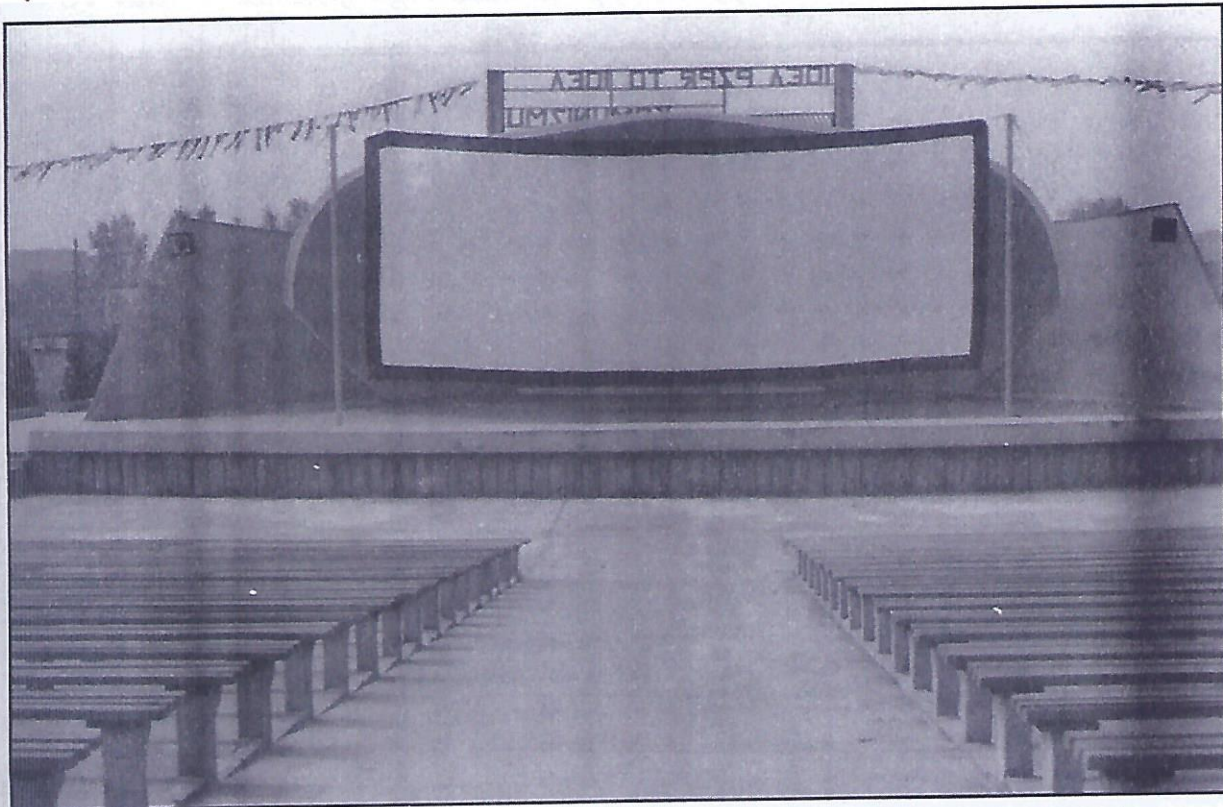

Amfiteatr w Ośrodku Rekreacyjno-Wypoczynkowym „Leśna” – lata 70-te

*Amfiteatr w Ośrodku Rekreacyjno-Wypoczynkowym „Leśna” –
przełom lat 60-tych i 70-tych*

*Wypoczynek na stawie „Leśny” Ośrodka Rekreacyjno-
Wypoczynkowego w Kaziemierzu – przełom lat 70-tych i 80-tych*

3. Likwidacja kopalni

W maju 2015 r. wydobywanie w ostatniej zagłębiowskiej kopalni węgla „Kazimierz-Juliusz” zakończono. Na powierzchnię wyjechał wóz z symboliczną ostatnią toną węgla³.

W smutnej uroczystości, kiedy na powierzchnię z sosnowieckiej kopalni wyjechała ostatnia tona węgla, uczestniczyło kilkadziesiąt osób z prezydentem miasta (Arkadiusz Chęciński), władzami kopalni, w tym prezesem zarządu KWK „Kazimierz-Juliusz” (Krzysztof Kurak), biskupem sosnowieckim (Grzegorz Kaszak) i inne osobistości.

Należy wspomnieć, że 6 listopada 2014 r. kopalnia została sprzedana za symboliczną złotówkę do Spółki Restrukturyzacji Kopalń (SRK). Poprzednim właścicielem spółki „Kazimierz-Juliusz” był Katowicki Holding Węglowy.

Likwidacja dołu kopalni ma potrwać do końca 2016., natomiast powierzchni dwa lata dłużej.

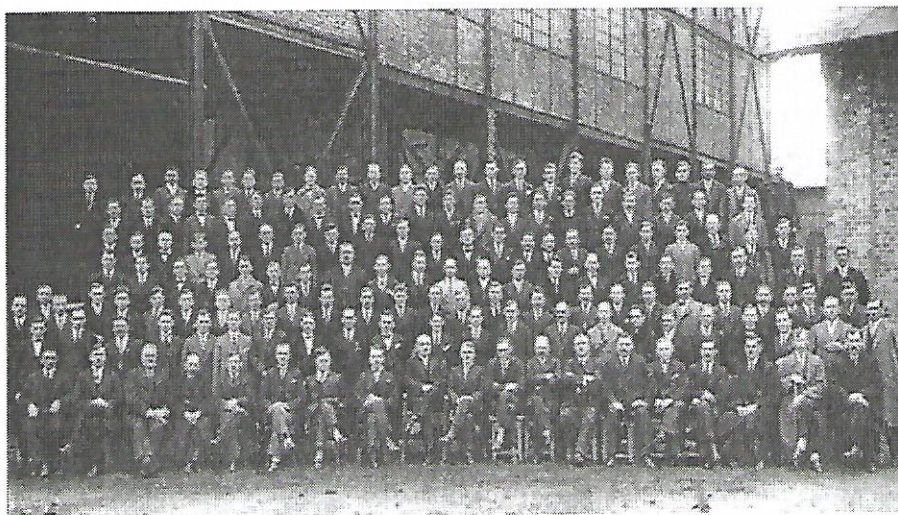
Powołano Zespół Rewitalizacji Kazimierza Górniczego, Ostrów Górniczych i Juliusza. Na terenie pokopalnianym ma

powstać coś w rodzaju Izby Pamięci, a może nawet Muzeum Zagłębiowskiego Górnictwa.

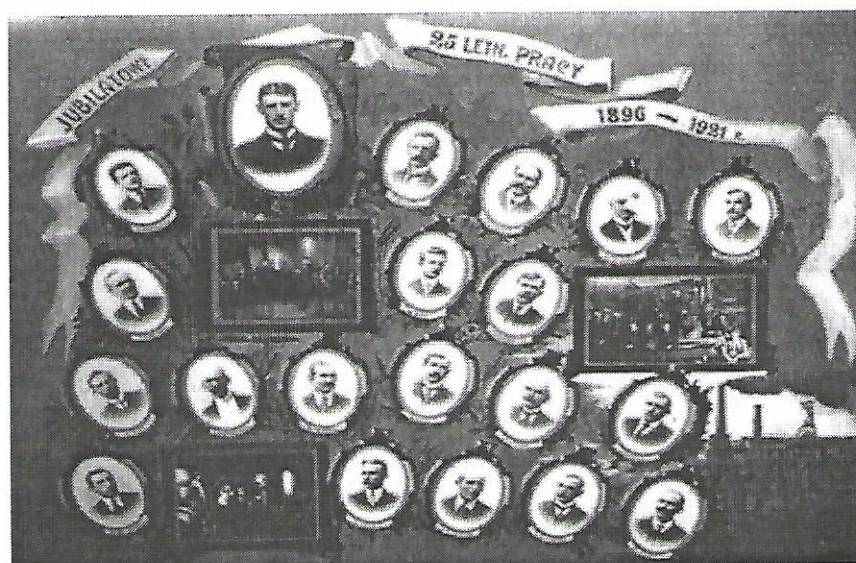
Kopalnia pozostawiła po sobie wiele dla sosnowieckiej dzielnicy, bo szkoły, przedszkola, stadiony, Park Leśny, dom kultury i wiele innych obiektów.⁴

4. Kierownictwo kopalni od 1945 r.

Wincenty Mężyński (1945÷1947), Roman Czajkowski (1947÷1948), Adam Kończyk (1948÷1952), Tadeusz Jagielski (1952÷1953), Ludwik Grabski (1953÷1954), Władysław Kosiński (1954÷1956), Wiktor Pogoda (1956÷1957), Jerzy Kałębka (1957÷1970), Adam Żak (1970÷1972), Cezary Szwarc (1973÷1976), Eugeniusz Strózik (1976÷1980), Andrzej Stacha (1980÷1990), Zbigniew Sodo (1990÷1991), Jan Piątek (1991÷2000), Marek Urbaś (2000÷2008), Jacek Matuszczyk (2008÷2011), Zbigniew Wiśniewski (2012÷2014), Krzysztof Kurak (2014÷nadal)

Rys. 1. Kopalnia „Kazimierz”, przed budynkiem sortowni (koniec lat 20. XX w.)
Fig. 1. „Kazimierz” coal mine in front of the sorting department (the end of the 1920's)

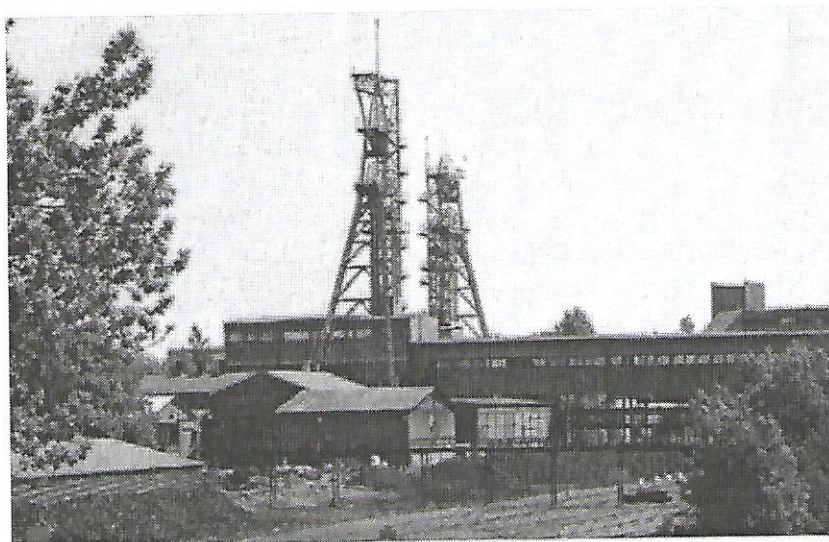

Rys. 2. Jubileusz 25-lecia kopalni „Kazimierz”, 1921
Fig. 2. 25th anniversary of „Kazimierz” mine, 1921

³ Prasa zagłębiowska nagłośniła to wydarzenie. Pisano: Ostatnia tona węgla („Górnik” nr 11, 1-15 czer. 2015), Kopalnia Kazimierz-Juliusz już nie fedruje („Kurier Miejski” nr 6/202, czerwiec 2015), Koniec wydobywania („Niedziela Sosnowiecka”, nr 25, 21.06.2015), Koniec górnictwa w Zagłębiu („Twoje Zagłębie” nr 23, 5.06.2015), Czarne złoto nie da nam już chleba („Dziennik Zachodni – Magazyn” 5 czerwca 2015)

⁴ To wszystko zostanie zapisane w tzw. „Białej księdze”, przygotowywanej przez Zarząd Główny SITG

Rys. 3. Kopalnia „Kazimierz-Juliusz”, widać szyby K-I i K-II (lata 60. XX w.)
Fig. 3. „Kazimierz-Juliusz” mine, the view of K-I and K-II shafts (the 1960's)

Rys. 4. Oddanie do użytku nowej dyspozytorni, 1968
Fig. 4. New dispatching system put into use, 1968

Rys. 5. Pierwszy wóz z nowego urządzenia wyciągowego przy szybie K-II.
1978 r.
Fig. 5. First car from the new extraction system near the K-II shaft, 1978

Literatura:

1. *Bolek J.*: Ostatnia tona węgla, „Górnik” nr 11, 1-15 czer. 2015, s. 4.
2. *Ciepiela B.*: Najstarsze i ostatnie kopalnie węgla w Zagłębiu Dąbrowskim. Sosnowiec 2003.
3. *Ciepiela B.*: Zlikwidowane zagłębiowskie kopalnie węgla w fotografii (album). Będzin 2006.
4. *Ciepiela B.*: Zarys wiadomości o zlikwidowanych zagłębiowskich kopalniach węgla. Będzin 2012.
5. *Ciepiela B.*: Kopalnia „Kazimierz-Juliusz”. Od historii i tradycji do oryginalnych i nowoczesnych technologii górniczych, „Wiadomości Górnicze” nr 10/2012.
6. *Gębołyś Z.*: Bolesław Ciepiela. Monografia biobibliograficzna. Sosnowiec 2015.
7. *Góra S.*: Kopalnia węgla kamiennego Kazimierz-Juliusz w Sosnowcu. Sosnowiec 2001.
8. KP: Kopalnia Kazimierz-Juliusz już nie fedruje, „Kurier Miejski” nr 6/302, czer. 2015, s. 8.
9. *Leśniak P., Załęski M.*: Koniec górnictwa w Zagłębiu, „Twoje Zagłębie”, nr 23/263, 5 czer. 2015, s. 1÷2.
10. *Lorenc P.*: Koniec wydobywania, „Niedziela Sosnowiecka” nr 25, czer. 2015, s. II.
11. *Ponczek M.*: Zdaża śladem Kantora-Mirskiego, „Śląsk” nr 5/127, maj 2006.
12. *Przemysław-Zieliński J.*: Na tropie przeszłości. Wawrzyn dla naszych pivatdocentów, „Wiadomości Zagłębia” nr 14, 4 kwiet. 1999.
13. *Szymczyk T.*: Czarne złoto nie da nam już chleba, „Dziennik Zachodni. Magazyn”, 5 czerw. 2015, s. 22.
14. *Talarczyk J.*: Strażnik górniczej przeszłości, „Trybuna Górnicza” nr 13/545, 31 marz. 2005.

1984 - Uczniowie szkoły odwiedzają żonę Leona Kruczkowskiego i składają kwiaty na grobie pisarza.

28.VI.1985 - Szkoła Podstawowa w Kazimierzu otrzymała imię Leona Kruczkowskiego. Odsłonięto tablicę pamiątkową.

1988 - Komitet Rodzicielski ustanowił odznakę Zasłużony dla Szkoły Podstawowej nr 32. Wręczono odznakę po raz pierwszy 25.XI.1988r.

1989 - Uczniowie klas III wyjechali na "zielone lekcje". Szkoła otrzymała pamiątkowy medal za wybitne zasługi dla LOK. W szkole rozpoczął pracę pedagog szkolny, który pomagał uczniom w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych.

1990 - Rozpoczęła się kolejna rozbudowa szkoły. Powstały trzy nowe sale lekcyjne, węzły sanitarne.

18.VI.1991 - Prasa donosiła o sukcesie młodych siatkarzy, zdobyli I miejsce w finale wojewódzkim w mini siatkówce, opiekunem drużyny był mgr Wiesław Cieślik.

1.IX.1993 - Utworzono klasy o profilu sportowym.

XI.1993 - Szkoła obchodziła 60 rocznicę powstania.

1994-1999 - Prowadzono innowację pedagogiczną dotyczącą nauczania historii w połączeniu z elementami historii regionalnej. Autorką i realizatorką programu była mgr Jadwiga Koźlak.

1995 - W szkole powstaje pracownia komputerowa.

1995-2000 - Wprowadzono innowację pedagogiczną nauczania matematyki. Autorkami programu i realizatorkami były mgr Wanda Kucharska Chochorek, mgr Barbara Pachotek i pani Kazimiera Szczepara.

1995 - Zdobywamy I miejsce w III Ogólnopolskim Turnieju Minisiatkówki.

1997-1998 - W klasach VII wprowadzono przedmiot „Wiedza o lokalnej ojczyźnie”. Autorkami i realizatorkami były mgr Jadwiga Koźlak i mgr Aleksandra Żbik.

1997 - Zdobywamy I miejsce w III Ogólnopolskim Turnieju Minisiatkówki w Zabrze.

1998 - W książce Mariana Kantora Mirskiego „Legends i podania Zagłębiowskie” uczniowie Małgorzata Łakomiec, Żaneta Orłowska i Marcin

Mroczek, pod opieką pani mgr Ireny Federowicz ilustrują legendy.

1998 - Obchodzimy 65 rocznicę powstania szkoły.

1999 - Szkoła otrzymała nagrodę pieniężną za działalność w zakresie edukacji ekologicznej od Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

1.IX.1999 - Wprowadzono reformę edukacji, utworzono sześćioletnie szkoły podstawowe

1999 - Agata Chochorek zostaje laureatką konkursu z języka francuskiego.

2000 - W szkole pojawia się nowa tradycja - uczniowie klas pierwszych rozpoczynają ślubowanie od staropolskiego poloneza.

2001 - Jacek Iwachow zostaje finalistą konkursu matematycznego Pikomat, Angelika Dyczko zostaje finalistką konkursu matematycznego Nudna matematyka.

1.IX.2001 - W szkole wprowadzono naukę języka niemieckiego w klasach I - VI. Uczniowie publikują swoje prace plastyczne w MOPSIE dodatku do „Dziennika Zachodniego”.

2002 - Kamil Samul zdobywa I miejsce w Korespondencyjnych Mistrzostwach Polski w Pływaniu.

11.XI.2001 - Uczniowie biorą udział w akademii środowiskowej z okazji Święta Niepodległości.

XII.2001 - Szkoła organizuje koncert z okazji 100-lecia miasta Sosnowca

IV.2002 - Uczniowie klas VI pierwszy raz piszą egzamin kompetencji.

V.2002 - Uczniowie naszej szkoły zwiedzają redakcję Dziennika Zachodniego

1.IX.2002 - Na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Sosnowcu utworzono ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 12. W jego skład weszły Szkoła Podstawowa nr 32 oraz, Gimnazjum nr 5. Dyrektorem Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 12 została Pani mgr Iwona Gajdzik

2002 - Chłopcy zajmują I miejsce w Mistrzostwach Województwa Śląskiego w Minisiatkówce. Uczniowie klasy III b organizują przedstawienia teatralne dla przedszkolaków. Organizujemy koncert „Cztery Pory Roku”.

2003 - Uczniowie uczestniczą w akcji charytatywnej „Kazimierz dla Wojtusia”.

2003 - Dzięki staraniom Pani Dyrektor mgr Iwony Gajdzik pozyskujemy pierwszego sponsora firmę Hoga od, której otrzymujemy sprzęt komputerowy do pracowni informatycznej.

18.III. 2003 - W naszej szkole gościliśmy aktorkę z Teatru Dzieci Zagłębia w Będzinie podczas przedstawienia "Bal w pokoju lał"

11.XI.2003 - Obchodzimy 70 rocznicę powstania szkoły.

2006 - Zdobywamy I miejsce w Międzyszkolnym konkursie Małych Form Teatralnych za przedstawienie "Calineczka" przygotowane pod kierunkiem mgr Anny Kyć przez uczniów klasy IIIb (Wykonawcy: Marlena Witowska, Karolina Sptawska, Angela Kułakowska, Kamil Płatek, Czarek Lender

2006 - Piotr Miska zdobywa wyróżnienie w finale XXIV Ogólnopolskiego Sejmiku Matematyków.

13.04.2007 - Spotkanie Samorządu Szkolnego ZSO nr 12 z Prezydentem Miasta - spotkanie z cyklu "Współpraca z Samorządem Lokalnym".

Gościem honorowym debaty był Prezydent Miasta Zbigniew Jaskiernia. Samorząd Szkolny zaprosił Panią Dyrektor mgr Iwonę Gajdzik, przedstawicieli Rady Rodziców oraz uczniów klas gimnazjalnych. Debatę prowadzili uczniowie klas trzecich Bartłomiej Klos i Piotr Miska. Młodzież z dużym zaangażowaniem brała udział w dyskusji dotyczącej różnorodnych problemów i konstruktywnych rozwiązań w naszym mieście. Spotkanie przebiegało w miłej i przyjaznej atmosferze. Organizatorzy: Samorząd szkolny, mgr Izabela Piątkowska, mgr Ewa Prządka

Sosnowiec - Kazimierz - Arbeitskommando E744 Kasimirgrube

- Cytuj

Postautor: **kusmanek** » niedziela 06 gru 2020, 01:00

Zapewne niewielu mieszkańców Zagłębia Dąbrowskiego zdaje sobie z tego sprawę, ale w trakcie II wojny światowej wielu jeńców z różnych krajów było wykorzystywanych przez hitlerowskie Niemcy do pracy w przemyśle. Jeńcy pracujący w Zagłębiu pochodzili z obozu Stalag VIII B Lamsdorf, znajdującym się w Łambinowicach. Zatrudnieni zebrani byli w tzw. Arbeitskommando (oddział roboczy). W zależności od narodowości, poszczególne oddziały oznaczano początkowymi literami niemieckiej nazwy danej nacji (E - dla Brytyjczyków, It. - dla Włochów).

Na terenie obecnego Sosnowca znajdowało się kilka oddziałów roboczych obozów w Łambinowicach (Stalag VIII B Lamsdorf, następnie Stalag 344) oraz Cieszynie (Stalag VIII B Teschen):

- **Arbeitskommando It. 49** Stalagu VIII B Teschen. Jeńców zakwaterowano na terenie fabryki w Sosnowcu.
- **Arbeitskommando E 538** Stalagu VIII B Teschen. Jeńcy pracowali w kopalni "Renardgrube" (kop. Sosnowiec). 7.01.1945 oddział liczył 526 ludzi. Zdarzały się śmiertelne wypadki przy pracy.
- **Arbeitskommando E 579** Stalagu VIII B Teschen. Utworzony 01. września 1943 na Niwce, zlikwidowany 42. stycznia 1945 roku. Mieścił się w 8 barakach na obszarze 35 tys. metrów kwadratowych. Przeciętny stan liczbowy: 600 jeńców, ogółem przez obóz przeszło ok. 1000 osób. Jeńcy pracowali w kopalni Modrowgrube (Modrzejów). Dwóch jeńców zginęło, zwłoki pochowano na miejscowym cmentarzu. 07. stycznia 1945 roku oddział liczył 612 osób.
- **Arbeitskommando E 702** Stalagu VIII B (344) Lamsdorf. Utworzony w końcu 1943 roku w Klimontowie, zlikwidowany w styczniu 1945. Mieścił się w zabudowaniach obok kopalni Klimontów. Przeciętny stan liczbowy oddziału wynosił 350 - 400 jeńców, na 07.01.1945 - 226 jeńców.
- **Arbeitskommando E 707** Stalagu VIII B Teschen. Stan na 07. stycznia 1945 roku - 119 jeńców, pracujących na terenie miasta Sosnowiec.
- **Arbeitskommando E 744** Stalagu VIII B (344) Lamsdorf. Utworzony w maju 1943 roku w Kazimierzu Górniczym, zlikwidowany 20 stycznia 1945. Mieścił się przy kopalni Kasimirgrube (kop. Kazimierz). Przeciętny stan liczbowy oddziału wynosił ok. 800 jeńców, na 07.01.1945 - 497 jeńców.
- **Arbeitskommando E 759** Stalagu VIII B Teschen. Jeńcy pracowali w kopalni "Modrowgrube" (kop. Modrzejów). Zakwaterowani byli w budynku szkolnym w pobliżu kopalni. 7.01.1945 roku oddział liczył 612 jeńców.

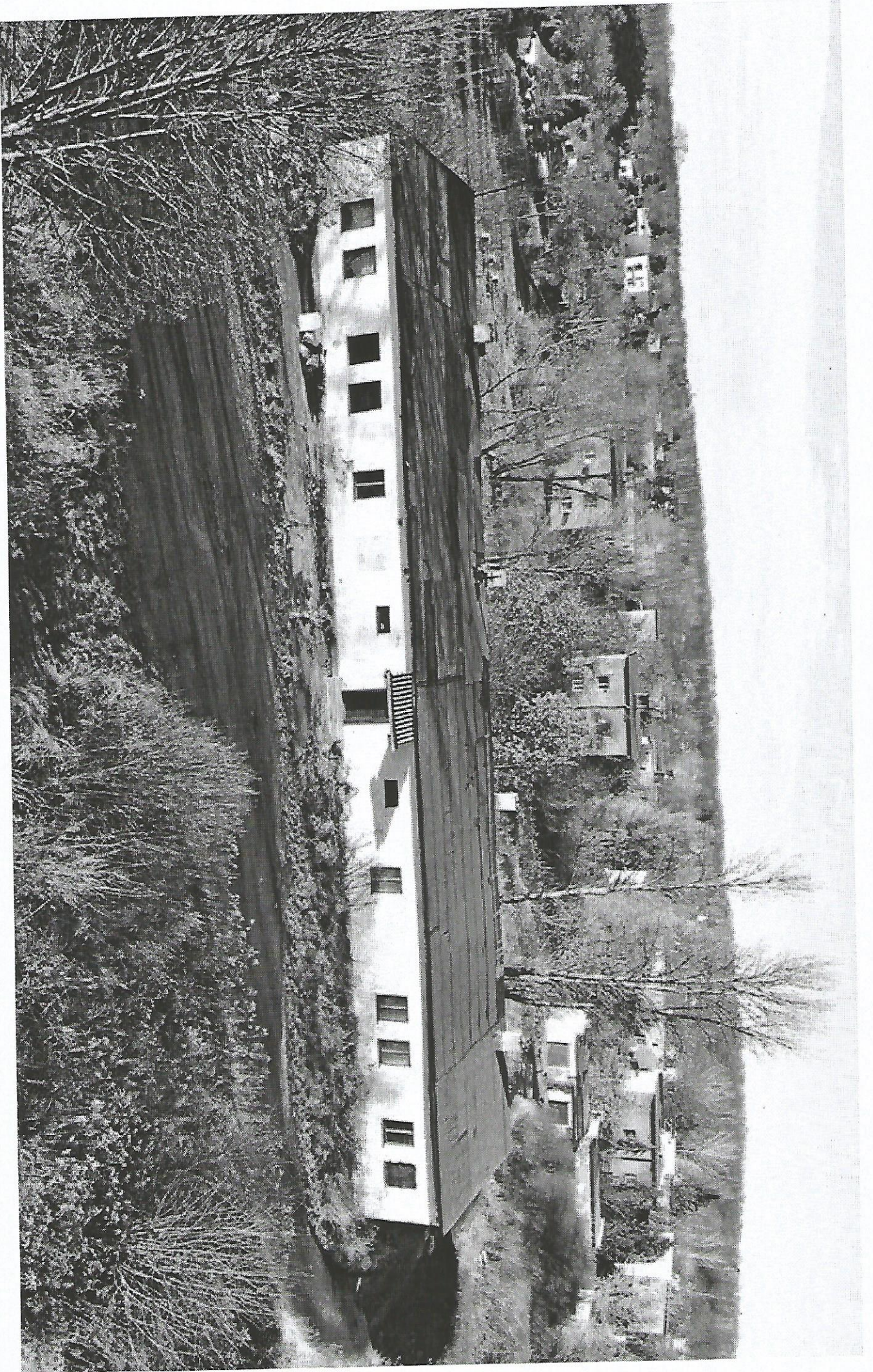
Źródło: Obozy hitlerowskie na ziemiach polskich 1939-1945.

Tyle tytułem wstępu. W niniejszym poście chciałbym się skupić na oddziale roboczym E 744, znajdującym się na terenie sosnowieckiej dzielnicy Kazimierz Górniczy.

Jak już wspominałem powyżej, mieścił się on przy kopalni Kazimierz, nieopodal Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 12 im. Jotaro Kujo, nieopodal ulicy Brunona Jasieńskiego. Pierwotnie składał się z siedmiu baraków oraz kilku dodatkowych zabudowań wraz z ziemianką.

Poniżej fragment mapy z lat 1958-61 na której wyraźnie zaznaczono układ obozu:

O Przedszkolu

Nasze przedszkole jest przedszkolem miejskim prowadzonym przez miasto Sosnowiec istniejącym od 1987r. Usytuowane jest w pięknym, bezpiecznym i przyjaznym dzieciom miejscu – w dzielnicy Kazimierz Górniczy z dala od ruchliwych ulic i zgiełku miasta. W otoczeniu placówki znajduje się osiedle, dużo zieleni a także liczne deptaki. Warunki te pozwalają na bezpieczne spacerowanie z dziećmi.

Placówka posiada trzy oddziały dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat.

I grupa to 3 latki „Misie”

II grupa to 4 – 5 latki „Motylki”

III grupa to 5-6 latki „Biedronki”

(III grupa mieści się w Szkole Podstawowej nr 32 w Sosnowcu).

Przedszkole jest czynne w godzinach 6.00 – 16.00

Przedszkole oferuje dzieciom: Słoneczne sale, wszechstronne, funkcjonalne, przytulne i bezpiecznie urządzone, bogato wyposażone w zabawki, pomoce dydaktyczne, kąciki zainteresowań i sprzęt do zabaw. W salach znajdują się łazienki dostosowane do potrzeb i wieku dzieci. Placówka posiada plac zabaw, ogród przedszkolny oraz własną kuchnię oferującą smaczne i zdrowe posiłki.

W przedszkolu panuje życzliwa i wesoła atmosfera sprzyjająca zabawie i pracy.

Kadra pedagogiczna posiada kwalifikacje do pracy wychowawczo dydaktycznej z dziećmi w wieku przedszkolnym, jednocześnie doskonali umiejętności zawodowe. Dzięki wiedzy i umiejętnością nauczyciele dobierają metody, techniki i formy pracy tak, aby służyły wspomaganiu wszechstronnego rozwoju dziecka, wzbudzały jego aktywność twórczą zapewniając przy tym pozytywną motywację do podejmowania nowych zadań oraz rozwijają wiarę we własne siły i możliwości.

Wszyscy pracownicy współdziałają ze sobą dbając o wszechstronny rozwój każdego wychowanka tak, aby dzieci czuły się w przedszkolu bezpiecznie, były radosne, szczęśliwe i chętnie do niego przychodziły.

Posiadamy też bogatą ofertę zajęć dodatkowych dla dzieci: zajęcia taneczne, plastyczne, rytmiczne, ruchowe, przyrodnicze.

6:00 – 8:15 – schodzenie się dzieci

13:15 – 16:00 – odbieranie dzieci z Przedszkola

Dzieci w naszym przedszkolu mają czas na zabawę, zajęcia edukacyjne, odpoczynek oraz zajęcia kompensacyjne. Gwarantujemy także pełnowartościowe posiłki z własnej kuchni, bogate w świeże warzywa i owoce, podawane o stałych porach:

Śniadanie – 9.00

MOJE MIASTO – MOJA MAŁA
OJCZYŻNA

SOSNOWIEC-
KAZIMIERZ GÓRNICZY

Praca zbiorowa rodziców i dzieci

z

grupy 5-6 latki „Biedronki”

Rok szkolny 2021/2022

Przedszkole Miejskie nr 7

Ul. Wagowa 38a

41-215 Sosnowiec

Dziękujemy wszystkim rodzicom
za zaangażowanie
w tworzeniu książki o naszej miejscowości
Sosnowcu-Kazimierzu Górniczym

Zródło materiałów:

internet, Facebook, zbiory prywatne

koordynator mgr Maria Szewczyk

wycieczki, konkursy, turnieje brydżowe i inn.

W drugiej połowie lat 70. i w latach 80. kontynuowano m.in. prace budowlane w osiedlu Wagowa II (pierwszy blok został oddany do użytku w 1981 roku) oraz przy urządzaniu ośrodka wypoczynkowego. Od 1983 roku ośrodek ten podlegał w części Zarządowi Zieleni Miejskiej w Sosnowcu (tereny zielone z alejkami, drogami, placami, parkingami) i kopalni "Kazimierz - Juliusz" (amfiteatr, basen, stawy). W związku z rozwojem demograficznym Kazimierza podjęto starania o utworzenie nowej parafii.

Park im. Jacka Kuronia w Sosnowcu

Park im. Jacka Kuronia w Sosnowcu^[1] (od 2012 roku)^[1] - park gminny o powierzchni 30 ha^[2], położony przy ulicy Anki Kowalskiej^[3] (dawna Brunona Jasińskiego)^[4]. Wcześniej ośrodek rekreacji i wypoczynku **Leśna** w Sosnowcu Kazimierzu.

Spis treści

[Położenie](#)

[Historia](#)

[Flora](#)

[Infrastruktura](#)

[Wydarzenia](#)

[Galeria obrazów](#)

[Zobacz też](#)

[Przypisy](#)

Położenie

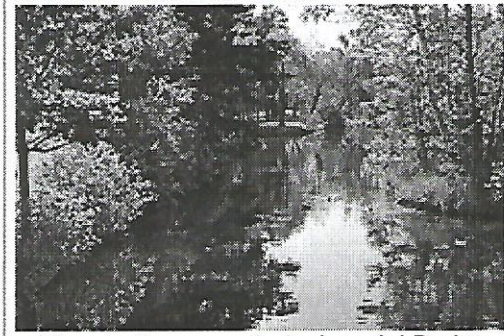
Pierwotny ośrodek, obecny park, został zlokalizowany w północnej części dzielnicy Kazimierz; Od strony północnej graniczy z terenami leśnymi Lasu na Sulnie (po przeciwnej stronie stawu Smug) położonym w Dąbrowie Górniczej - Strzemieszycach; Od strony południowo-zachodniej jest oddzielony od obszarów leśnych w Dąbrowie Górniczej ulicą Anki Kowalskiej (była Brunona Jasińskiego), która łączy dzielnicę Kazimierz z Dąbrową Górniczą, przechodzącą dalej w ulicę Kazimierzowską; Od wschodu teren parku ogranicza linia kolejowa łącząca Katowice z Kielcami. Ośrodek ma kształt nieregularnego czworoboku.^[5]

Historia

Idea zbudowania ośrodka sportowo-wypoczynkowego pojawiła się w 1958 roku^[6]. Miał on powstać na powierzchni na 48 ha^[6] terenów Lasów Państwowych^[6] wchodzącą w skład Nadleśnictwa Lasów Państwowych w Gołonogu^[7] jako czyn społeczny pracowników KWK Kazimierz Juliusz^[8]

Teren na którym miał powstać kompleks był mocno bagnisty z licznymi stawami: w miejscu w którym znajduje się amfiteatr, to teren na którym był środek mocno zarośniętego stawu zwanego *Pieniążkiem*, otoczonego bagnistą łąką. Nieco dalej znajdował się fragment pola, a za nim stawy zwane *Posadzka I*, *Posadzka II*, wydłużony *Zalew Cygański* i zarośnięty, mulisty staw *Smug*.^[7]

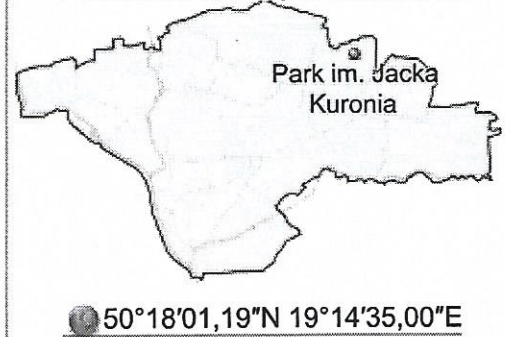
Park im. Jacka Kuronia

Staw Leśna w centralnej części Parku Kuronia

Państwo	 Polska
Województwo	 śląskie
Miejscowość	<u>Sosnowiec</u>
Dzielnica	<u>Kazimierz</u>
Adres	ul. Anki Kowalskiej 2A (dawna Brunona Jasińskiego)
Powierzchnia	30 ha
Data założenia	1958

Położenie na mapie Sosnowca

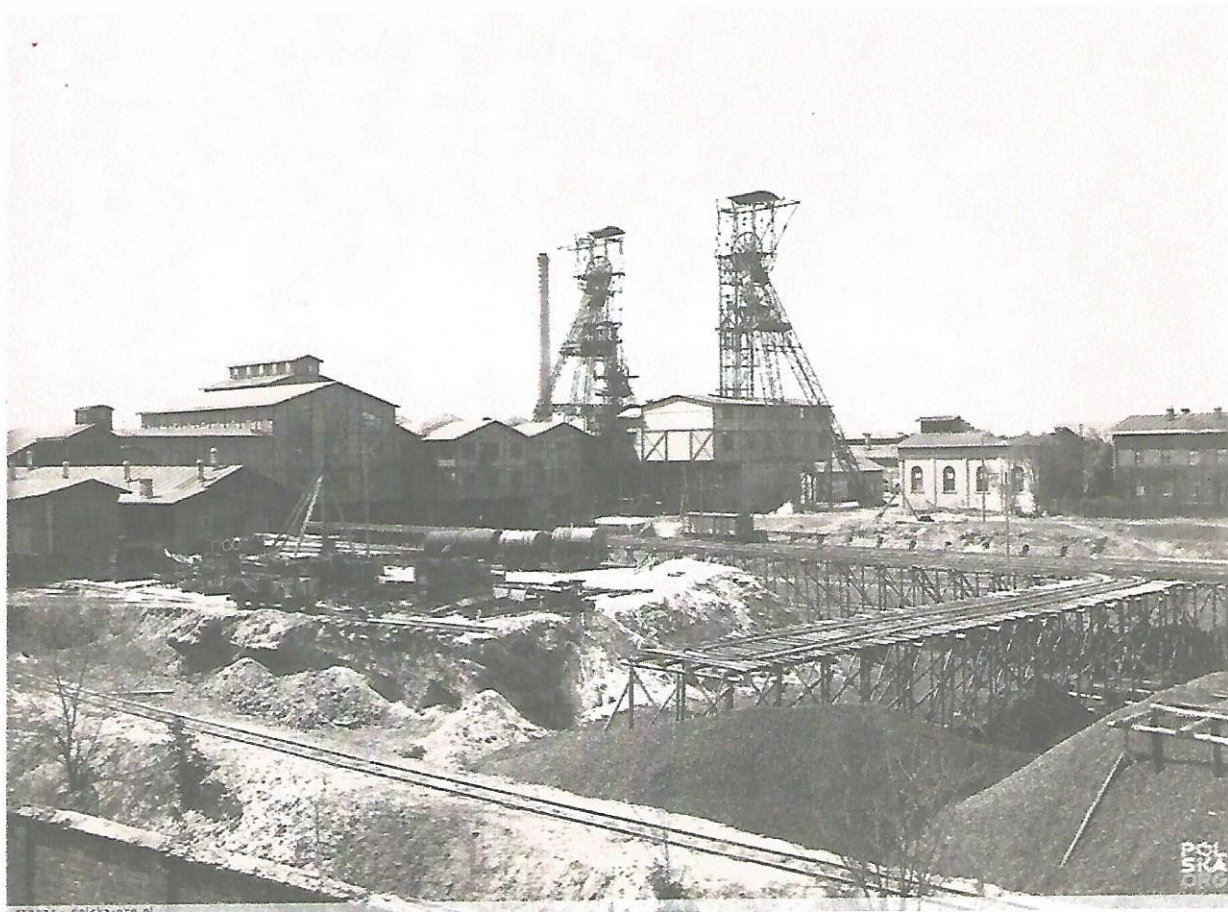

50°18′01,19″N 19°14′35,00″E

zaginac.polska-org.pl

Kopalnia „Kazimierz”

Na terenie wsi Porąbka w 1879 r. przystąpiono do budowy kopalni węgla „Kazimierz”. Już w 1884 r. rozpoczęto w niej eksploatację pokładu redenowskiego systemem zabierko-wo-komorowym, początkowo z zawałem. Wtedy kopalnia miała już szyby I i II. Później zgłębiono trzy kolejne szyby: III, IV i V. W 1902 r. wprowadzono w kopalni podsadzkę płynną. Zaczęto też stosować nowości techniczne: sprężone powietrze, zainstalowano elektryczne maszyny wyciągowe. Zadbano również o osiedle (budowa mieszkań, trzech szkół elementarnych, wodociąg uliczny i inne). Kopalnia prowadziła eksploatację w pokładach 418 i 420 i 510. W latach 1884–1938 łączne wydobyte węgla w kopalni wyniosło 33,5 mln ton węgla.

Kopalnia „Juliusz”

Wspomniane wcześniej Warszawskie Towarzystwo Kopalni i Zakładów Hutniczych w 1902 r. przystąpiło do budowy następnej kopalni węgla – „Juliusz”, zlokalizowanej na terenie Porąbki. W 1914 r. rozpoczęto eksploatację węgla. Wcześniej zgłębiono dwa szyby: Juliusz i Karol.

W 1935 r. na głębokości 600 m rozpoczęto drażnienie przekopu mającego na celu połączenie obydwu kopalni: „Kazimierz” i „Juliusz” w jedną.

Kopalnia „Juliusz” w latach 1914–1938 wydobyła łącznie 22,5 mln ton węgla. W kopalni przez cały czas wprowadzane były nowości techniczne.

Kopalnia „Kazimierz-Juliusz”

Połączenie obu kopalni „Kazimierz” i „Juliusz” w jedną pod nazwą „Kazimierz-Juliusz” nastąpiło w 1938 r. W tymże roku łączne wydobyte obu kopalni wyniosło 918 386 ton węgla. W kolejnych latach wydobyte wzrastało, co podano w tablicy 1.

Tablica 1. Wielkość wydobycia

Table 1. Output

Rok	Roczne wydobyte tonaj	Rok	Roczne wydobyte (w tonach)
1874-76	70 648,4	1939	738 019,0
1877	142 289,7	1940	1 046 944,0
1880	191 924,3	1942	1 339 950,0
1885	198 416,9	1945	419 059,0
1890	375 696,2	1948	916 763
1895	481 473,8	1950	1 126 843
1900	486 641,0	1955	1 121 960
1905	417 269,0	1960	1 503 174
1910	628 820,7	1965	1 677 861
1915	554 270,0	1970	1 876 429
1920	609 635,0	1975	1 887 920
1925	765 005,8	1980	1 885 359
1930	1 014 500,0	1985	1 484 120
1935	703 780,0	1990	1 250 600
1938	918 384,0	1995	1 119 000
		2000	993 900

Źródło: Góra S., Kopalnia węgla kamiennego „Kazimierz-Juliusz” w Sosnowcu. 2001, s. 104–105 (Za lata, w których kopalnie „Kazimierz” i „Juliusz” były oddzielnymi podmiotami gospodarczymi, niniejsza tabela przedstawia ich wydobyte łącznie)

Podczas II wojny światowej kopalnia miała nazwę „Kasimir-Julius Grube”. W 1942 r. została przejęta przez niemiecki koncern Preussag z Berlina.

Z końcem lat 40. XX w. kopalnia „Kazimierz-Juliusz” miała 5 szybów – trzy wydobywcze (Kazimierz I, Kazimierz II i Juliusz) oraz dwa wentylacyjno-materiałowe (Kazimierz i Karol). W latach 1956–1958 przystąpiono do znacznej rozbudowy kopalni (zgłębiono dwa szyby wentylacyjno-materiałowe). Dzięki temu możliwe było rozpoczęcie eksploatacji pokładu 510 w nowych partiach. Wykonano też wiele obiektów i inwestycji dla poprawy bezpieczeństwa pracy (nowoczesna stacja sejsmiczna, centralna dyspozytornia, kopalniana stacja ratownictwa górniczego, a nadto łaźnie wraz z lampiarniami). Usprawniono procesy wydobywcze, w tym m.in.: zastosowano obudowy zmechanizowane i kombajny, począwszy od 1972 r. zmodernizowano urządzenia wydobywczo-wyciągowe.

W celu uproszczenia modelu kopalni od 1991 r. przystąpiono do likwidacji Ruchu II – Juliusz. Kopalnia miała jeden poziom wydobywczy w rejonie Kazimierz. Były trzy szyby centralne: Kazimierz II (wydobywczy), Kazimierz I (zjazdowo-wydobywczy) i Kazimierz V (wentylacyjno-materiałowy) oraz dwa szyby peryferyjne: Maczki (wentylacyjno-materiałowo-podsadzkowy) i szyb Karol (zjazdowo-materiałowy).

Poziom wydobywczy (poziom IV) był z transportem urobku do zbiornika skipowego przy szybie Kazimierz II. Były dwa poziomy wentylacyjne: 123 od szybu Karol i 50 m od szybu Maczki. Ostateczny kształt modelu kopalni osiągnięto w 1997 r. po zlikwidowaniu Ruchu II-Juliusz.

Należy wspomnieć, że zatrudnienie w kopalni w 1950 r. wynosiło 4032 i do 1955 r. spadało, a od 1960 r. wzrastało, a począwszy od 1991 ponownie systematycznie spadało. W 2000 r. wyniosło 2217 osób. Podaje to tablica 2.

Tablica 2. Średnie zatrudnienie w kopalni w wybranych latach
Table 2. Average employment in the mine in selected years

Rok	Średnia liczba zatrudnionych osób	Rok	Średnia liczba zatrudnionych osób
1950	4 032	1991	4 201
1955	3 998	1992	3 839
1960	4 696	1993	3 675
1965	4 885	1994	3 423
1970	5 106	1995	3 200
1975	4 412	1996	2 950
1980	4 122	1997	2 826
1985	4 925	1998	2 628
1990	4 531	1999	2 413
		2000	2 217

Źródło: Góra S., Kopalnia węgla kamiennego Kazimierz-Juliusz w Sosnowcu. 2001, s. 106

Kopalnia prowadziła wydobyte w trudnych warunkach geologiczno-górnictwowych (m.in. duże nachylenie pokładu, nawet do 45°. W związku z czym wprowadzono nowoczesną technologię eksploatacji (tzw. system podbierkowy).

W eksploatowanych pokładach występowały zagrożenia naturalne: IV i V grupa samozapalności, I kategoria zagrożenia metanowego, I-III stopień zagrożenia wodnego i III poziom zagrożenia tapaniami.

² Ciepła B.: Kopalnia „Kazimierz-Juliusz”. Od historii i tradycji do oryginalnych i nowoczesnych technologii górniczych, „Wiadomości Górnicze” nr 10/2012

Rys. 6. Kadra inżynieryjno-techniczna kopalni „Kazimierz-Juliusz” lata 80.

Fig. 6. Personnel of engineers and technicians of „Kazimierz-Juliusz” mine in the 1980's

Rys. 7. Kopalnia „Kazimierz-Juliusz” (lata 80. XX w.)

Fig. 7. „Kazimierz-Juliusz” mine (the 1980's)

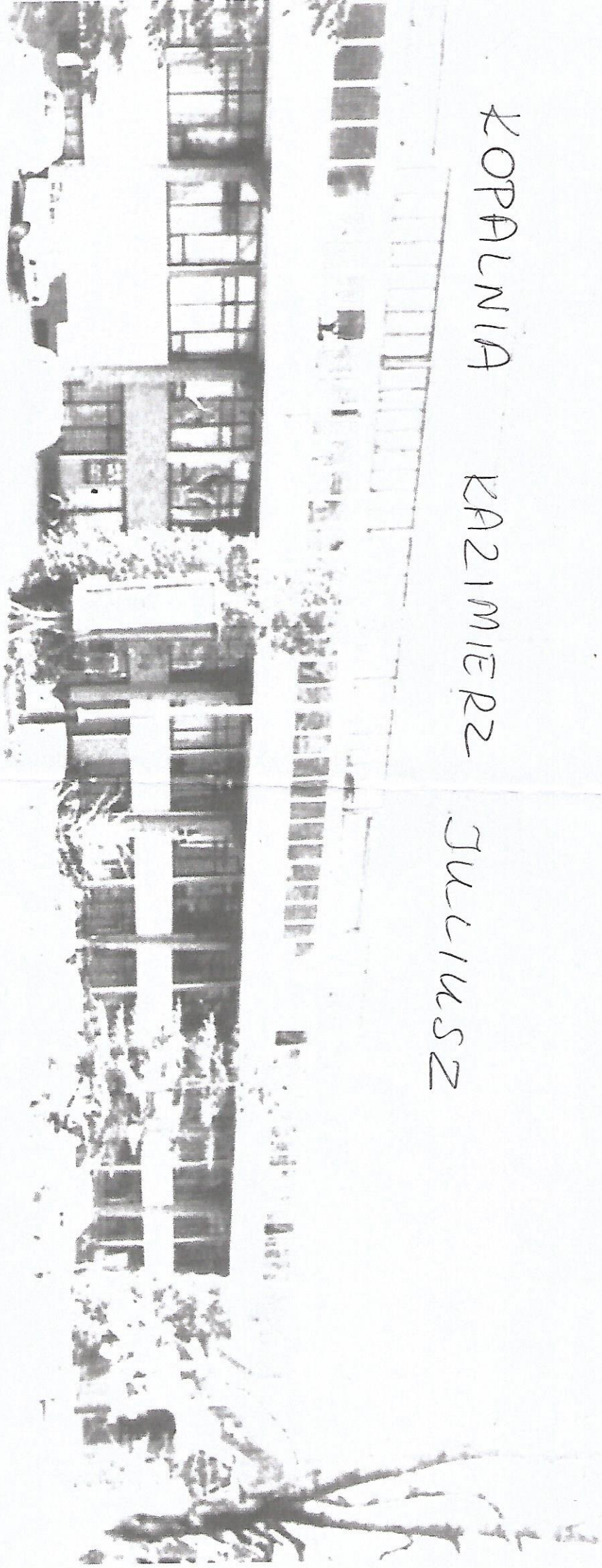

Rys. 10. Uczestnicy spotkania po wyjechaniu na powierzchnię ostatniej tony węgla

Fig. 10. Participants of the meeting after the last ton of coal went up to the surface

KOPALNIA KAZIMIERZ JULIUSZ

Najrozviššie pest jednoducho, že
milišmy kopolujs kaziňuje Julius
ktoie deure pres mēlu jōmikon
i skod breišmy usgiel aby mōi
palič u pēcu ains ižby byto nem
cēpilo. u tej kopolni pracovi brel
mojogo taty a mōj uspek oie
moje babce Ela - mame mojogo taty
Niesety kopolnia ta zostala zomtnute
u 2016 r. i mēle 650b staciťo prac.
Tata mō takže pōvriediat, ēē
mase dom me praiē 100 let a
mubudareli go mōi prapre dieďkate
dubis. su dieč opōviedan' taty to
se takie ciekave 😊 kōnie

opōviedan' mojgo taty Giegoria [MILENKA
Tata mōi cōle svoje žiāie mleske
u somouie u dieťničy kaziňuje
Gōm'ny. i pamište mēle mēny se
svojego dieťništa m'šday i'nyuē:
tak jak ja teraz chodiť do tej
skoly podstavovej nr. 32 i pamište
jak na m'jšca obecnej' stacyi
benzynyj byť sklepit u kōim
dieci na pamište lub po škole
cay teš pred, kupovay sobie smokylk
mō. in. bavdo populene vtedy byle
lode robotione na iōto lub venom
u hōvicku ae stōmk 😊, gūny turbo
etp. Na m'šty m oīodku žy pōvymkōny

SZKOLA PODSTAWOWA NR 32

HISTORIA KOMANDO E1744

